

İlham

Postmüharibə dövründən yeni yüksəliş ilinə

Dövlət büdcəsi 2022-ci ildə strateji hədəflərə çatmaq üçün əlverişli zəmin yaradacaq

Tarixin ən qüdrətli dövrünü yaşayan Azərbaycan postmüharibə dövründə keyfiyyətə yeni olan və 2022-2030-cu illəri əhatə edən strateji mərhələyə daxil olmaqdadır. Təbii ki, bu yeni mərhələ dayanıqlı inkişafı təmin etmək üçün dövlətin uzunmüddətli yüksəliş konsepsiyasının hazırlanmasını labüd edir.

Bütün dövrlərdə düşünülmüş, ölçülüb-biçilmiş qərarları ilə Azərbaycanın global böhranlardan az itki ilə çıxması üçün konkret proqramlar, sosial-iqtisadi layihələr hazırlayan Prezident İlham Əliyev məhz bu dövr üçün də yol xəritəsi hesab olunan "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər"i müəyyənləşdirib. Bu sənəd global iqtisadi reallıqları, eləcə də yeni inkişaf mərhələsində qarşıya qoyulmuş məqsədləri özündə ehtiva edir. Bununla yanaşı, gələcək illin əsas maliyyə sənədinin - müstəqillik dövrünün ən böyük dövlət büdcəsinin gəlir və xərclərinin göstəriciləri də onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycan postmüharibə və ondan sonrakı dövrdə də dayanıqlı inkişafını təmin edə biləcək.

İqtisadi qüdrətin yaratdığı reallıq

Əgər diqqət etsək görərik ki, son 18 il ərzində Azərbaycan iqtisadiyyatı sürətlə inkişaf edib, ümumi daxili məhsul üç dəfədən çox artıb. Valyuta ehtiyatlarımız 53 milyard dollara yüksəlib. Ölkə iqtisadiyyatına 280 milyard dollar həcmində sərmayə yatırılıb ki, bunun da yarısı xarici sərmayədir.

Bu gün Azərbaycanın strateji valyuta ehtiyatları xarici dövlət borcundan 6 dəfə çoxdur. Azərbaycanın xarici borcu ölkənin ümumi daxili məhsulunun, sadəcə, 17,3 faizini təşkil edir. Yoxsulluq səviyyəsi 49 faizdən 6 faizə enib, işsizlik təqribən 6 faiz səviyyəsindədir.

Ardı 6-cı səh.

Heydər Əliyev adına...

BDÖZ hələ uzun illər Azərbaycana və regiona fayda gətirəcək

Bu zavod sovet dönməndə SSRİ-nin başqa bir şəhərində tikilməli idi. O zaman Azərbaycana rəhbərlik edən Ulu Öndər Heydər Əliyevin uzaqgörənliyi, gərgin mübarizəsi, siyasi nüfuzu sayəsində belə nadir bir müəssisənin Bakıda tikilməsi mümkün oldu. Bu, uzun illərdir ölkəmizin iqtisadi inkişafına böyük töhfələr verən Bakı Dərin Özüllər Zavodu - BDÖZ-dür. Prezident İlham Əliyevin 2004-cü il martın 10-da imzaladığı "Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əlirza oğlu Əliyevin xatirəsinin əbədiləşdirilməsi haqqında" Fərmanı ilə BDÖZ-ə öz yaradıcısının - Ulu Öndər adı verilib. Müəssisə bu adı şərəflə daşıyır.

Bax: səh. 8

◆ Dünya gündəmi

"Yaşıl enerji"nin rekord ili

Dünya 2021-ci ildə ən çox bərpaolunan enerji gücündən yararlanıb

Beynəlxalq Enerji Agentliyinin (BEA) hesabatına əsasən, gələcəkdə təmiz enerjiyə keçidi çətinləşdirəcək xammal qiymətlərinin artmasına baxmayaraq, 2021-ci ildə bərpaolunan enerji güclərinin işə salınması üzrə tarixi rekord müəyyən ediləcək.

Bax: səh. 9

Bölgələrdə əhalinin rifahının yaxşılaşdırılması istiqamətində kompleks tədbirlər həyata keçirilir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva dekabrın 6-da Quba rayonuna səfər ediblər.

Səfər çərçivəsində Prezident İlham Əliyev, xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva Ulu Öndər Heydər Əliyevin şəhər mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edərək önünə gül dəstəsi qoyub, Quba Olimpiya İdman Kompleksində yenidənqurma, əsaslı təmir və tikinti işlərindən sonra yaradılan şəraitlə tanış olub, "Quba ABAD Factory" qablaşdırma vasitələrinin istehsalı müəssisəsinin açılışında iştirak ediblər. Daha sonra

Prezident Quba-Qonaqkənd avtomobil yolunun açılışını edib.

Prezident İlham Əliyev, xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Qubanın Birinci Nüdədi kəndində inşa olunmuş 1 nömrəli tam orta məktəbdə, Qonaqkənd qəsəbəsində yeni inşa olunan Mədəniyyət Evinə yaradılan şəraitlə tanış olub və Qonaqkənd qəsəbəsində sakini ilə görüşüb, qəsəbə sakinləri ilə birgə Ulu Öndər Heydər Əliyevin Qonaqkənd qəsəbəsində ucaldılan abidəsinin önünə gül dəstəsi qoyublar. Sonda xatirə şəkli çəkdirilib.

Bax: səh. 2, 3, 4

◆ Jurnalist araşdırması

İrəli və geri gedən saat əqrəbləri

Bəzi ölkələr "yay-qış vaxtı"nın tətbiqi ilə bağlı hələ də tam razılığa əldə edə bilməyiblər

Gün işığından səmərəli istifadə məqsədilə saat əqrəblərinin irəli və geri çəkilməsi ideyasının ilk dəfə 1784-cü ildə amerikalı alim, siyasətçi Benjamin Franklin tərəfindən irəli sürüldüyü deyilsə də, bu, tam olaraq, öz təsdiqini tapmır.

Bax: səh. 9

16,5 milyard dollarlıq qardaş sərmayəsi

Türkiyəyə ən böyük xarici investisiyanı Azərbaycan yatırır

"SOCAR Türkiyə"nin qardaş dövlətə yatdığı investisiya xərcləri artıq 16,5 milyard dolları keçib. Investisiya xərcləri "Star" neft emalı zavodu üzrə 6,3 milyard dollar, depolama üzrə 600 milyon dollar, "SOCAR Konteyner Terminalı" üzrə 400 milyon dollar, "Petkim" özəlləşdirməsi üzrə 2 milyard 40 milyon dollar və əlavə olaraq, hər il təxminən 100 milyon dollar, TANAP üzrə isə 6,5 milyard dollar təşkil edib.

Bax: səh. 8

İrəvan yenidən çalxalanır

Yoxsulluq səviyyəsi yüksəlir, həbs dalğasına qarşı etirazlar artır

Müharibədə məğlubiyyətin və pandemiya dövrünün fonunda sosial-iqtisadi sahədə dərin böhran yaşayan Ermənistanda yoxsulluq həddi gündən-günə yüksəlir. Ağırlaşan vəziyyət hakimiyyət üçün hər gün yeni problemlər yaradır. Qeyd olunur ki, ölkədə yoxsulluğun səviyyəsi ötən il 0,6 faiz artaraq 27 faizə çatıb. Bu, gündəlik gəliri 1,5 dollardan yuxarı olan, lakin minimum əməkhaqqına (ayda 140 dollar) belə çatmayan insanlardır.

Bax: səh. 9

Bölgələrdə əhəlinin rifahının yaxşılaşdırılması

Ulu Öndər Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva dekabrın 6-da Quba rayonuna səfər ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva Ulu Öndər Heydər Əliyevin Quba şəhərinin mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edərək önünə gül dəstəsi qoyublar.

Quba Olimpiya İdman Kompleksində yenidənqurma, əsaslı təmir və tikinti işlərindən sonra yaradılan şəraitlə tanışlıq

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva dekabrın 6-da Quba Olimpiya İdman Kompleksində yenidənqurma, əsaslı təmir və tikinti işlərindən sonra yaradılan şəraitlə tanış olublar.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlət başçısı, birinci xanım və qızları kompleksin ərazisini gəzdilər.

Məlumat verildi ki, yenidənqurma, əsaslı təmir və tikinti işlərindən sonra obyektin bazasında Quba İstirahət, İdman, Təlim və Tədris Kompleksi yaradılıb. Layihənin özünəməxsusluğu ondan ibarətdir ki, burada istirahət, idman, təlim və tədris bir-kəndə cəmləşib. Həmçinin bu cür komplekslərin yaradılması regionlarda əmək bazarına yeni iştirakçıların daxil olmasına ciddi təkan verir.

Quba universal kompleksində 200-250 işçinin çalışacağı nəzərdə tutulur. Onların mütləq əksəriyyətini yerli sakinlər təşkil edəcək.

Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva kompleksdəki 340 tamaşaçı yerlik üzgüçülük hovuzu, 6600 tamaşaçı yerlik futbol stadionu, Şahmat Mərkəzi və hotelle tanış oldular.

Bildirildi ki, kompleksin təlim və tədris hissəsində maliyyə sektoru prioritet olmaqla, bank, sığorta və kapital bazarları iştirakçıları üçün məşğələlər keçiriləcək. İlk mərhələdə isə personalın xidmət səviyyəsinin yüksəldilməsi üçün proqramların təşkili nəzərdə tutulur.

Şahmat Mərkəzində idmanın bu növü ilə məşğul olmaq istəyənlər üçün hər cür şərait yaradılıb. Çünki şahmat dövlətimizin xüsusi diqqətində olan idman sahələrindəndir.

İstiqamətində kompleks tədbirlər həyata keçirilir

“Quba ABAD Factory” qablaşdırma vasitələrinin istehsalı müəssisəsinin açılışı olub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva dekabrın 6-da “Quba ABAD Factory” qablaşdırma vasitələrinin istehsalı müəssisəsinin açılışında iştirak ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, “ABAD” publik hüquqi şəxsin direktoru Rüfət Elçiyev müəssisədə görülən işlər barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, “ABAD Factory” bir neçə ildir, qubalı mikro və kiçik sahibkarlara qida istehsalı müəssisəsi kimi tanış idi, sə, artıq həm də qablaşdırma vasitələri-

nin istehsalı müəssisəsi kimi onlara yardımçı olacaq.

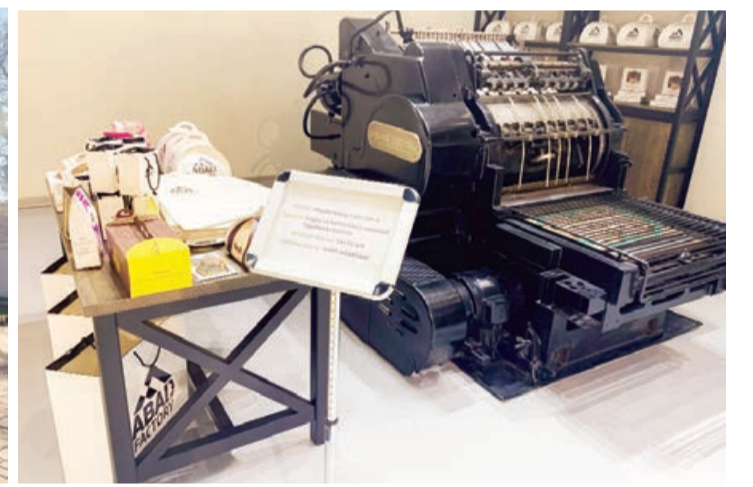
Yerli sakinlər müəssisənin yerləşdiyi yeri uzun illər əsaslı təmirə ehtiyacı olan və istifadəsiz qalan binanın mövcudluğu ilə xatırlayırlar. Memarlıq elementləri qorunmaqla tamamilə yenilənən binada artıq kartondan müxtəlif qablaşdırma vasitələri, kağız və etiketlərin istehsalı, promo məhsulların hazırlanması, eyni zamanda, tullantı kağızların preslənməsi nəzərdə tutulur.

Xatırladaq ki, “ABAD” Prezident İlham Əliyevin 2016-cı ildə imzaladığı fərmanla yaradılıb. Statistik göstəricilər onu deməyə əsas verir ki, “ABAD” fəlsə-

fəsi əsaslı reallaşmaqdadır. İlin 10 ayının yekununda “ABAD” 500 ailəyə dəstək göstərib. Nəticədə “ABAD”çıların minlərlə çeşiddə sənətkarlıq, kənd təsərrüfatı və digər növ məhsulları satışa çıxarılib. Ümumilikdə 5,5 milyon manat dəyərində məhsulun “ABAD” vasitəsilə satışı həyata keçirilib.

Müəssisənin açılışı ilə ilkin mərhələdə 20, sonrakı mərhələdə isə 50 nəfərin işlə təminatı reallaşacaq.

Qeyd olundu ki, bu müəssisə vasitəsilə həm “ABAD”çıların qablaşdırma vasitələrinə olan tələbatı ödəniləcək, həm də digər kiçik və mikro sahibkarların ehtiyacları qarşılanaçaq.

Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Qubanın Birinci Nügədi kəndində yeni məktəb inşa edilib

Dekabrın 6-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Qubanın Birinci Nügədi kəndində inşa olunmuş 1 nömrəli tam orta məktəbdə yaradılan şəraitlə tanış olublar.

AZƏRTAC xəbər verir ki, təhsil müəssisəsində görülən işlər barədə məlumat verildi.

Bildirildi ki, Birinci Nügədi kənd 1 nömrəli tam orta məktəbin əvvəlki binası 1971-ci ildə inşa olunmuşdu və son illər tam yararsız vəziyyətdə idi. İndi isə şagirdlər Heydər Əliyev Fondu tərəfindən inşa olunmuş tam yeni məktəbdə təhsillərini davam etdirəcəklər.

Müasir standartlara cavab verən yeni məktəbin inşası keyfiyyətli və bərabər-hüquqlu təhsil imkanının yaradılması deməkdir.

Birinci Nügədi kənd orta məktəbin şagirdləri indiyədək müxtəlif fənn olimpiadalarında müvəffəqiyyət qazanıb, məzunlar yüksək balla ali məktəblərə qəbul olublar. Təkcə son 4 ildə məktəbin 5 şagirdi 600-dən çox balla tələbə adını qazanıb.

Dövlət başçısı, birinci xanım və qızları yeni məktəbin sinif otaqlarını, fənn kabinetlərini gəzdilər. Qeyd edək ki, müasir infrastruktur tədrisin keyfiyyətinə birbaşa müsbət

təsir göstərən amillərdəndir. Öminliklə demək olar ki, bundan sonra Birinci Nügədi kənd 1 nömrəli tam orta məktəbin şagirdləri daha böyük uğurlar qazanacaqlar.

Bölgələrdə əhalinin rifahının yaxşılaşdırılması istiqamətində kompleks tədbirlər həyata keçirilir

Prezident İlham Əliyev Quba-Qonaqkənd avtomobil yolunun açılışını edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dekabrın 6-da Quba-Qonaqkənd avtomobil yolunun açılışını edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, 46 kilometrlik Quba-Qonaqkənd avtomobil yolunun istismara verilməsi ilə 68 min nəfərin rahat gediş-gəlişi təmin olunur.

Bu yol uzun illər əsaslı təmir olunmadığı üçün hərəkət hissəsində qabarmalar, çalalar əmələ gəlmişdi. Bu işə yolda nəqliyyatın hərəkətini çətinləşdirirdi.

Qeyd edək ki, ərazinin özünəməxsus relyefi tikinti işlərinin gedishinə də birbaşa təsir göstərib. Bəzi yerlərdə dağ yamaqlarının qaya süxurları kəsilib, qrunt sularının axıdılması təmin edilib. Bir sözlə, dövlət başçısının səərəncamı ilə vətəndaşların rahatlığının təmin olunması üçün çox əhəmiyyətli işlər görülüb.

Onu da deyək ki, Quba-Qonaqkənd yolunun yenidən qurulması həm də əhalinin tədərük etdiyi kənd təsərrüfatı məhsullarını, meyvə-tərəvəzi qısa vaxtda istədikləri ünvana çatdırmağa imkan yaradır, həmçinin turizm imkanlarını daha da genişləndirir.

Qubanın Qonaqkənd qəsəbəsində aparılan yenidənqurma işləri ilə tanışlıq

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva dekabrın 6-da Qubanın Qonaqkənd qəsəbəsində yeni inşa olunan Mədəniyyət Evinin açılışında iştirak edərək qəsəbənin yenidənqurma işləri ilə tanış olublar.

AZƏRTAC xəbər verir ki, 2020-ci ildən etibarən Qonaqkənd qəsəbəsində kompleks abadiyyət və quruculuq işləri həyata keçirilib. Qəsəbədə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin abidəsinin ətrafında yeni park salınıb. Həmçinin qəsəbə Mədəniyyət Evinin istifadəyə verilməsi, qəzalı vəziyyətdə olan binası sökülərək əvəzinə yenisi tikilib.

Dövlət başçısı, birinci xanım və qızları Mədəniyyət Evi ilə tanışlıqdan sonra qəsəbə sakinləri ilə görüşüblər.

Sakinləri salamlayan Prezident İlham ƏLİYEV dedi: Xoş gördük.

Milli Məclisin deputatı Vahid ƏHMƏDOV: Xoş gəlmisiniz, cənab Prezident, Sizi təbrik edirik.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun.

Vahid ƏHMƏDOV: Xoş gəlmisiniz, cənab Prezident.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli, birinci dəfədir ki, Qonaqkəndəyəm.

Sakinlər dövlət başçısına Quba-Qonaqkənd avtomobil yolunun qurulması ilə bağlı minnətdarlıqlarını bildirdilər.

Vahid ƏHMƏDOV: Allah Sizdən çox razı olsun ki, bu qərari verdiniz. Əhali çox razıdır. Bu bölgədə, ümumiyyətlə, həm qaz var, həm işıq var, həm yollar çəkilir. Əhali çox rahatdır. Bir də Sizi Qələbə münasibətilə təbrik etmək istəyirəm.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun.

Vahid ƏHMƏDOV: Düzdür, mən tvitərdə təbrik etmişəm, amma belə üzübüz görməmişəm. Siz çox böyük Qələbə əldə etdiniz. Siz adınızı Azərbaycanın tarixinə qızıl hərfərlə yazdınız. Bunu heç vaxt unutmaq olmaz.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun.

Vahid ƏHMƏDOV: Ulu Öndərin vəsiyyətini yerinə yetirdiniz. Ona görə də Quba camaatı Sizdən çox razıdır. Son vaxtlar Qubada kifayət qədər böyük işlər görülür. Bunlar hamısı rəhbərliyinizlə olur. O cümlədən Mehriban xanımın mən öz dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Onun humanitar sahədə gördüyü işlər kifayət qədər çoxdur. Biz onun hamısı ilə maraqlıyıq. Ümumiyyətlə, Prezident, Birinci vitse-prezident Azərbaycanda çox işlər görürlər, hələ bundan sonra da çox işlər görəcəklər. Azərbaycan 200 ildə ilk dəfə olaraq torpağını azad etdi. Buna Siz nail oldunuz, Sizin siyasətiniz nail oldu. Sizə uğurlar arzu edirəm. Bir də ayın 24-də Sizin 60 yaşın olacağı. Bu münasibətlə Sizi təbrik edirəm. Sizə cansağlığı, Mehriban xanımla daim bir yerdə olmağınızı, nəvələrinizin toyunu görməyinizi arzu edirəm. İnşallah.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun.

Vahid ƏHMƏDOV: Allah qorusun Sizi. Allah qorusun xalqını, Vətəni, torpağını qoruyan insanları. İndi bir balaca şeir var, əgər icazə versəniz, onu deyim.

Ağsaqqal: Allah qorusun Sizi. Allah qorusun xalqını, Vətəni, torpağını qoruyan insanları. İndi bir balaca şeir var, əgər icazə versəniz, onu deyim.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun.

Ağsaqqal: Allah qorusun Sizi. Allah qorusun xalqını, Vətəni, torpağını qoruyan insanları. İndi bir balaca şeir var, əgər icazə versəniz, onu deyim.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun.

Ağsaqqal: Allah qorusun Sizi. Allah qorusun xalqını, Vətəni, torpağını qoruyan insanları. İndi bir balaca şeir var, əgər icazə versəniz, onu deyim.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun.

Ağsaqqal: Allah qorusun Sizi. Allah qorusun xalqını, Vətəni, torpağını qoruyan insanları. İndi bir balaca şeir var, əgər icazə versəniz, onu deyim.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun.

Ağsaqqal: Allah qorusun Sizi. Allah qorusun xalqını, Vətəni, torpağını qoruyan insanları. İndi bir balaca şeir var, əgər icazə versəniz, onu deyim.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun.

Ağsaqqal: Allah qorusun Sizi. Allah qorusun xalqını, Vətəni, torpağını qoruyan insanları. İndi bir balaca şeir var, əgər icazə versəniz, onu deyim.

man, belə gözəl həyat olmayıb. Heydər bir günəşdir gəlib cahana, Onun işığıdır, düşüb hər yana. Eşq olsun, qəhrəmanlar ölkəsi Azərbaycana. Eşq olsun qəhrəman Azərbaycana!

1970-ci ildə Ulu Öndərimiz Quba rayonuna gələndə mən qarşılımışam. Onun alqısını qazanmışam. İndi Allah nəsib edib Sizi də qarşılayacağam. Çox sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun.

Ağsaqqal: Mühərribə başlandı 14 nəfər əsgər göndərmişəm - 3 övlad, 11 nəvə. Qazisi də var, veteranları da var, bu saat cəbhədə gördüyü işlər kifayət qədər çoxdur. Biz onun hamısı ilə maraqlıyıq. Ümumiyyətlə, Prezident, Birinci vitse-prezident Azərbaycanda çox işlər görürlər, hələ bundan sonra da çox işlər görəcəklər. Azərbaycan 200 ildə ilk dəfə olaraq torpağını azad etdi. Buna Siz nail oldunuz, Sizin siyasətiniz nail oldu. Sizə uğurlar arzu edirəm. Bir də ayın 24-də Sizin 60 yaşın olacağı. Bu münasibətlə Sizi təbrik edirəm. Sizə cansağlığı, Mehriban xanımla daim bir yerdə olmağınızı, nəvələrinizin toyunu görməyinizi arzu edirəm. İnşallah.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun.

Ağsaqqal: Allah qorusun Sizi. Allah qorusun xalqını, Vətəni, torpağını qoruyan insanları. İndi bir balaca şeir var, əgər icazə versəniz, onu deyim.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun.

Ağsaqqal: Allah qorusun Sizi. Allah qorusun xalqını, Vətəni, torpağını qoruyan insanları. İndi bir balaca şeir var, əgər icazə versəniz, onu deyim.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun.

Ağsaqqal: Allah qorusun Sizi. Allah qorusun xalqını, Vətəni, torpağını qoruyan insanları. İndi bir balaca şeir var, əgər icazə versəniz, onu deyim.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun.

Ağsaqqal: Allah qorusun Sizi. Allah qorusun xalqını, Vətəni, torpağını qoruyan insanları. İndi bir balaca şeir var, əgər icazə versəniz, onu deyim.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun.

Ağsaqqal: Allah qorusun Sizi. Allah qorusun xalqını, Vətəni, torpağını qoruyan insanları. İndi bir balaca şeir var, əgər icazə versəniz, onu deyim.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun.

Ağsaqqal: Allah qorusun Sizi. Allah qorusun xalqını, Vətəni, torpağını qoruyan insanları. İndi bir balaca şeir var, əgər icazə versəniz, onu deyim.

Sağ olsun Ordumuz, durur ar kimi, Vətən keşiyində gəri-nər kimi, Mən də öz xalqla bir əsgər kimi, Vətən yolunda hazırəm bu gün. Eşq olsun qəhrəman Azərbaycana!

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun.

Ağsaqqal: Var olun. Allah qorusun Sizi. Allah qorusun xalqını, Vətəni, torpağını qoruyan insanları. İndi bir balaca şeir var, əgər icazə versəniz, onu deyim.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun.

Ağsaqqal: Allah qorusun Sizi. Allah qorusun xalqını, Vətəni, torpağını qoruyan insanları. İndi bir balaca şeir var, əgər icazə versəniz, onu deyim.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun.

Ağsaqqal: Allah qorusun Sizi. Allah qorusun xalqını, Vətəni, torpağını qoruyan insanları. İndi bir balaca şeir var, əgər icazə versəniz, onu deyim.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun.

Ağsaqqal: Allah qorusun Sizi. Allah qorusun xalqını, Vətəni, torpağını qoruyan insanları. İndi bir balaca şeir var, əgər icazə versəniz, onu deyim.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun.

Ağsaqqal: Allah qorusun Sizi. Allah qorusun xalqını, Vətəni, torpağını qoruyan insanları. İndi bir balaca şeir var, əgər icazə versəniz, onu deyim.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun.

Ağsaqqal: Allah qorusun Sizi. Allah qorusun xalqını, Vətəni, torpağını qoruyan insanları. İndi bir balaca şeir var, əgər icazə versəniz, onu deyim.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun.

Ağsaqqal: Allah qorusun Sizi. Allah qorusun xalqını, Vətəni, torpağını qoruyan insanları. İndi bir balaca şeir var, əgər icazə versəniz, onu deyim.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Əvvəllər iki saata. Əlbəttə, kəndin xəstəsi, yaşlısı var, kəndə gəlmək, getmək, burada istehsal olunan məhsulları bazarlara çatdırmaq çətin idi. Ona görə bu yolun çox böyük əhəmiyyəti var. Bir də ki, kəndə qaz da çəkilib, artıq iki ildir ki, qaz verilir. Işıq da var, su da var.

Ağsaqqal: Artıq camaat qaçırdır, cənab Prezident. Artıq evlər tikirlər burada, Bakıda yaşayanlar qaçırdılar.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli, buraya gələrkən yol boyunca gördüm, kəndlərdə yeni evlər tikilir. Burada çox gözəl turizm zonasıdır. Bu yol olmadıqı üçün buraya turist də gəlmirdi. Əminəm ki, İndi bu gözəl mənzərəli yerlərdə çox gözəl istirahət zonaları, hotellər, ictimai yerlər yaradılacaq. Yeni, Qubanın hissesi canlanacaq. Buna şübhəm yoxdur.

Vahid ƏHMƏDOV: İndi iş yerləri də açılır. İndi dirçəliş var. Sağ olun, var olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Yol olandan sonra işlər də düzələcək. Çünki burada İndi camaatın əsas dolanışıq mərkəzidir. Havası da təmizdir və sərin.

Vahid ƏHMƏDOV: Siz gələndə yeğin ki, gördünüz. Yol boyunca turizm obyektləri tikilir.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli, fikir vermişəm.

Vahid ƏHMƏDOV: Bunlar bir ildə əmələ gəlib.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox adam gələcək, turistlər gələcək. O ki qaldı Qarabağ müharibəsinə, biz bizim hamımızın Qələbəsidir. Hər bir Azərbaycan vətəndaşı öz əməyi ilə, öz işi ilə o müqəddəs günü yaxınlaşdırırdı. Biz bütün iş-

ğal dövründə Qarabağı üreyimizdə saxlamışıq və Qarabağı görməyən gənc nəsil yetmişdi. Onlar Qarabağı canı-qanı bahasına azad etdilər. Tarixi ədaləti bərpa etdik, xalqımızın ləyaqətini bərpa etdik. İndi işə artıq yeni dövr başlayır.

Vahid ƏHMƏDOV: Quruculuq işləri.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli, quruculuq işləri həm Qarabağda, həm də Zəngəzurdə aparılır. Eyni zamanda, bizim son vaxtlar apardığımız işlər onu göstərir ki, hər hansı bir revansist meyil olarsa, onun məsələsi dərhal yerində həll olunacaq. Çünki İkinci Qarabağ müharibəsi bütün dünyaya xalqımızın iradəsini, gücünü və birliyini göstərdi. Yol boyunca gələndə gördüm, şəhidlərin şəkilləri vurulub. Hər bir yerdə belədir, - mən son vaxtlar Qarabağ bölgəsinə tez-tez gedirəm, - kəndlərdə şəhidlərin şəkilləri vurulub. Yəni, bu Zəfəri bütün Azərbaycan xalqı əldə edib.

Ağsaqqal: Hamı bir nəfər kimi.

Prezident İlham ƏLİYEV: Hər bir vətəndaş, hər bir rayon sakini, hər bir nümayəndə. Ona görə bu, tarixi hadisədir və cəmi bir il keçib üstündən, götün nə qədər böyük işlər görmüşük. Mən Qarabağ, Zəngəzur bölgəsinə bəlkə də 10 dəfədən çox getmişəm. Amma, eyni zamanda, Azərbaycanın qalan yerlərini də yaddan çıxarmıram.

Sakinlər: Çox sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Gəlməmiş buraya. Bu gözəl hadisəni sizinlə qeyd edirəm.

Ağsaqqal: Hörmətli Prezident, Azərbaycanın çorəyine xainlik edənləri Allah-Təala zəllil edəcək inşallah. Allah qorusun Sizi, Allah qorusun xalqımızı, Vətənimizi, ölkəmizi. Çox sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun. İnşallah.

Sakinlər: Çox sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Siz də salamat qalın.

Sakinlər: Çox sağ olun. Minnətdarıq. Sağ olun. Var olun. Allah köməyiniz olsun.

Mehriban ƏLİYEVA: Leyla, sən də gəl.

Ağsaqqal: Siz də gözəl günlər arzulayıram.

Mehriban ƏLİYEVA: Sağ olun. Çox gözəl şeirlər idi. Çox sağ olun.

Ağsaqqal: Deyir dəş var, qızıdan qiymətli, Qız var oğuldan qeyratlı, İl gəlməyə səxavətli, çöl neyləsin. Xeyirli, barəkətli, uğurlu illər gəlsin xalqımıza, buralara.

Mehriban ƏLİYEVA: Çox sağ olun.

Ağsaqqal: Var olun.

Mehriban ƏLİYEVA: Sizə cansağlığı arzulayıram. Sağ olun.

Sakinlər: Siz sağ olun. Bize diqqət yetirirsiniz, ömürboyu minnətdarıq. Çox sağ olun.

Ağsaqqal: Yolunuz açıq olsun, inşallah.

Mehriban ƏLİYEVA: Çox sağ olun. Salamat qalın.

Ağsaqqal: Çox sağ olun.

tarix versinlər, Zəngəzur dəhlizi nə vaxt açılacaq və belə olan halda, heç bir problem olmayacaq. Ona görə hesab edirəm ki, həm Ermənistan rəhbərliyi, həm Ermənistan ictimaiyyəti, əhalisi bunu başa düşməlidir. Biz istədiyimizə nail olmuşuq, oluruq və olacağıq. Yaxşı olar ki, bu məsələ konstruktiv şəkildə danışıqlar yolu ilə, qarşılıqlı anlaşma yolu ilə həll olunsun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli, quruculuq işləri həm Qarabağda, həm də Zəngəzurdə aparılır. Eyni zamanda, bizim son vaxtlar apardığımız işlər onu göstərir ki, hər hansı bir revansist meyil olarsa, onun məsələsi dərhal yerində həll olunacaq. Çünki İkinci Qarabağ müharibəsi bütün dünyaya xalqımızın iradəsini, gücünü və birliyini göstərdi. Yol boyunca gələndə gördüm, şəhidlərin şəkilləri vurulub. Hər bir yerdə belədir, - mən son vaxtlar Qarabağ bölgəsinə tez-tez gedirəm, - kəndlərdə şəhidlərin şəkilləri vurulub. Yəni, bu Zəfəri bütün Azərbaycan xalqı əldə edib.

Ağsaqqal: Hamı bir nəfər kimi.

Prezident İlham ƏLİYEV: Hər bir vətəndaş, hər bir rayon sakini, hər bir nümayəndə. Ona görə bu, tarixi hadisədir və cəmi bir il keçib üstündən, götün nə qədər böyük işlər görmüşük. Mən Qarabağ, Zəngəzur bölgəsinə bəlkə də 10 dəfədən çox getmişəm. Amma, eyni zamanda, Azərbaycanın qalan yerlərini də yaddan çıxarmıram.

Sakinlər: Çox sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Gəlməmiş buraya. Bu gözəl hadisəni sizinlə qeyd edirəm.

Ağsaqqal: Hörmətli Prezident, Azərbaycanın çorəyine xainlik edənləri Allah-Təala zəllil edəcək inşallah. Allah qorusun Sizi, Allah qorusun xalqımızı, Vətənimizi, ölkəmizi. Çox sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun. İnşallah.

Sakinlər: Çox sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Siz də salamat qalın.

Sakinlər: Çox sağ olun. Minnətdarıq. Sağ olun. Var olun. Allah köməyiniz olsun.

Mehriban ƏLİYEVA: Leyla, sən də gəl.

Ağsaqqal: Siz də gözəl günlər arzulayıram.

Mehriban ƏLİYEVA: Sağ olun. Çox gözəl şeirlər idi. Çox sağ olun.

Ağsaqqal: Deyir dəş var, qızıdan qiymətli, Qız var oğuldan qeyratlı, İl gəlməyə səxavətli, çöl neyləsin. Xeyirli, barəkətli, uğurlu illər gəlsin xalqımıza, buralara.

Mehriban ƏLİYEVA: Çox sağ olun. Salamat qalın.

Xətadan, baladan gizləyər Sizi. Yollara göz dikib gözələyər Sizi, Her ana, her bacı, her qız, her gəlin, Gedin sağ-salamat, qaydın gəlin.

Gedin çovğun kimi, gəlin yaz kimi, Çaxın şimşək kimi, çalın saz kimi. Koruğu balası xan Eyvaz kimi, Yağı düşmənlərin başını dəlin, Gedin sağ-salamat qaydın gəlin.

Kor olsun Əzralı, görməsin Sizi, Saxlasın babanız İsmayıl Sizi, Qorusun cənabı Cəbrayıl Sizi, Əli üstünüzdən çəkəmsin əlin, Gedin sağ-salamat, qaydın gəlin, inşallah.

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox sağ olun.

Sakinlər: Var olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Siz də salamat qalın.

Sakinlər: Çox sağ olun. Minnətdarıq. Sağ olun. Var olun. Allah köməyiniz olsun.

Mehriban ƏLİYEVA: Leyla, sən də gəl.

Ağsaqqal: Siz də gözəl günlər arzulayıram.

Mehriban ƏLİYEVA: Sağ olun. Çox gözəl şeirlər idi. Çox sağ olun.

Ağsaqqal: Deyir dəş var, qızıdan qiymətli, Qız var oğuldan qeyratlı, İl gəlməyə səxavətli, çöl neyləsin. Xeyirli, barəkətli, uğurlu illər gəlsin xalqımıza, buralara.

Mehriban ƏLİYEVA: Çox sağ olun.

Ağsaqqal: Var olun.

Mehriban ƏLİYEVA: Sizə cansağlığı arzulayıram. Sağ olun.

Sakinlər: Siz sağ olun. Bize diqqət yetirirsiniz, ömürboyu minnətdarıq. Çox sağ olun.

Ağsaqqal: Yolunuz açıq olsun, inşallah.

Azərbaycan Respublikası Hesablama Palatası əməkdaşlarının təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram:**

Azərbaycan Respublikası Hesablama Palatasının yaradılmasının 20 illiyi münasibətilə Palatanın fəaliyyətində xidmətlərinə görə aşağıdakı şəxslər təltif edilsinlər:

3-cü dərəcəli "Vətəne xidmətə görə" ordeni ilə

Gülməmmədov Vüqar Tapdıq oğlu

"Tərəqqi" medalı ilə

Hümbətov Qüdrət Məhəmməd oğlu
Səferov Fəqan Şayib oğlu

"Dövlət qulluğunda fərqlənməyə görə" medalı ilə

Atalıyev Elgün Yavər oğlu
Əliyeva Nahiyyə Azer qızı
Həsənov Əfqan Famil oğlu
Həsənova Lalə Eyvaz qızı
Məmməd Zadə Seymur Malik oğlu
Mürşüdoğlu Ürfət İsaş oğlu
Paşayev Fərid Vəqif oğlu
Vəliyev Zaur Teyyub oğlu.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 6 dekabr 2021-ci il

Azərbaycan Respublikasının rabitə və informasiya texnologiyaları sahəsi işçilərinə "Əməkdar mühəndis" fəxri adının verilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram:**

Azərbaycan Respublikasında rabitə və informasiya texnologiyaları sahəsində səmərəli fəaliyyətinə görə aşağıdakı şəxslərə "Əməkdar mühəndis" fəxri adı verilsin:

Ağayev Yasin Nadir oğlu
Əhmədov İslam Məhəmməd oğlu
Əlibutayeva Mələhet Gülbala qızı

Əliyev Sənən Abbasəli oğlu
İsmayilov Musa Seyfəddin oğlu
Kazımov Müslüm Bilal oğlu
Rüstəmov Muzəffər Rüstəm oğlu
Tağıyev Razi Musarza oğlu
Yusifov İqbal Qibləli oğlu.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 6 dekabr 2021-ci il

Azərbaycan Respublikasının rabitə və informasiya texnologiyaları sahəsi işçilərinin təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram:**

Azərbaycan Respublikasında rabitə və informasiya texnologiyaları sahəsində səmərəli fəaliyyətinə görə aşağıdakı şəxslər təltif edilsinlər:

3-cü dərəcəli "Əmək" ordeni ilə

Abasbəyli Siruz Hüseyn oğlu

"Tərəqqi" medalı ilə

Abbasov Cəmil Salman oğlu
Ağayev Vəqif Şamil oğlu
Aslanov Mübariz Sarı oğlu
Əhdov İlham Cankişi oğlu
Əhmədov Suleyman Rasol oğlu

Ələkbərov Elçin Məhərrəm oğlu
Ələskərov Faiq Musa oğlu
Əliyev Nazim İsa oğlu
Əliyeva Lyudmila Qlebovna
İbrahimov Kəram Musa oğlu
Hacıəlibəyov Rüfət Cahangir oğlu
Quluyev Müşfiq Balacaq oğlu
Qurbanov Qalib İslam oğlu
Məmmədov Eynullah Bələdə oğlu
Məsimov Emil Adil oğlu
Nəcəfov Həsən-Qulu Hüseyn-Qulu oğlu
Rəcəbov Azad Məhəmməd oğlu
Rzayev Ataş Rahib oğlu.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 6 dekabr 2021-ci il

Azərbaycanın müdafiə naziri Pakistan tərəfinə başsağlığı verib

Azərbaycan Respublikasının müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov Pakistan İslam Respublikasının federal müdafiə naziri Pervez Xattaka, Birləşmiş Qərargah Rəisleri Komitəsinin sədri general Nədim Razaya və Quru Qoşunları komandanı general Qamar Ca-

ved Bacvaya başsağlığı ünvanlayıb. Bu barədə AZƏRTAC-a Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətidən bildirilib. Başsağlığında deyilib: "Hərbi helikopterlər qəzaya uğraması nəticəsində qardaş Pakistan Silahlı Qüvvələrinin

hərbi qulluqçularının həlak olması xəbəri məni dərinləndirən kədərləndirdi. Hələk olan hərbi qulluqçulara Allahdan rəhmet diləyir, onların yaxınlarının dərdlərinə şərik olur, ailələrinə dərin hüznə başsağlığı verirəm. Allah rəhmet ələsin".

Tahir BUDAQOV: "İki qardaş ölkənin liderləri tərəfindən irəli sürülən təşəbbüslər qlobal cəmiyyətdə böyük imkanlar yaradır"

"Hər il keçirilən Boğaziçi Sammiti bu gün regionda və ümumiyyətlə, beynəlxalq aləmdə çox önəm daşıyan iqtisadi-siyasi platformadır.

Bu sammitdə, adətən, iş adamları, siyasətçilər, vətəndaş cəmiyyəti institutları bir araya gələrək bəşəriyyət qarşısında, regionda olan əhəmiyyətli məsələləri müzakirə edir, bununla əlaqədar müəyyən əməkdaşlıqlar yaradaraq bu problemlərin həlli istiqamətində fəaliyyət göstərilir. Builki sammitin hər birimiz üçün çox vacib olan "Daha yaxşı dünya naminə çağırışlar" mövzusu yeni əməkdaşlıq istiqamətlərinin müəyyən edilməsindən ibarətdir.

Bu fikirləri Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov İstanbulda keçirilən XII Boğaziçi Sammiti çərçivəsində AZƏRTAC-a açıqlamasında bildirib.

Sammit çərçivəsində Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərinə həsr olunan panelin keçirilməsini xatırladan YAP Sədrinin müavini deyib: "Ümumiyyətlə, qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan da, Türkiyənin də dünya siyasətində rolu ildən-ildən artır. Xüsusilə də Vətən müharibəsindən sonra regionda yaranan geostrateji vəziyyət və bu reallıqlardan irəli gələn hər Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin, həm də Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın irəli sürdükləri bir çox təşəbbüslər nəinki regiondakı ölkələr və xalqlar üçün, ümumiyyətlə, daha geniş mənada, Avrasiya məkanında böyük perspektivlər, böyük imkanlar yaradır. Ümumiyyətlə, Türkiyə ilə Azərbaycanın əməkdaşlığı, qardaşlığı və hətta son Şuşa Bəyannaməsindən sonra müttəfiqliyə yüksələn strateji tərəfdaşlıq münasibətləri neinki iki ölkə xalqlarına, iki ölkəyə öz xeyrinə, öz dividendlərini gətirir, eyni zamanda bu münasibətlər bölgədə, hətta Avropada enerji təhlükəsizliyi baxımından böyük rol oynayıb. Artıq bu ölkələr üçün bizim tarixi əlaqələrimiz bir çox nailiyyətlərə yadda qalıb. Bilirsiniz ki, Azərbaycanla Türkiyə birliki bir çox global enerji, neqliyyat-kommunikasiya layihələrinə həyata keçirib. Bunların sırasında Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmərləri, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xəttini, TAP və TANAP layihələrini qeyd etmək lazımdır. Hazırkı vəziyyətdə ən əsas iş qarşıda duran və perspektivdə nəzərdə tutulan layihələrin həyata keçirilməsidir. İlk növbədə Zəngəzur dəhlizinin açılması bu regionda yeni imkanları, yeni iqtisadi reallıqların yaranmasına təkan verəcək ki, bu da Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qırx dörd günlük Vətən müharibəsindən sonra tarixi Qarabağ torpağımda dövlətimiz tərəfindən aparılan bərpa-yenidənqurma işləri barədə danışan Tahir Budaqov deyib: "Azərbaycan işğaldan azad etdiyi ərazilərdə böyük quruculuq işlərinə başlayıb və artıq Böyük Qayıdışa hazırlıq prosesi həyata keçirilir. Prezidentimiz İlham Əliyev dəfələrlə bu prosesdə Azərbaycanla qardaş və dost olan ölkələrin iş adamlarını da investisiya yatırımlarına, bərpa prosesində yaxından iştirak etməyə dəvət edib. Düşünürəm ki, bu platforma vasitəsilə də müəyyən mesajlar burada toplanan böyük auditoriyaya çatdırılacaq. Düşünürəm ki, bu məsələlərdə Azərbaycanla yaxın və dost ölkələr Azərbaycanın bundan sonrakı haqq işində də, inkişaf prosesində də yaxından iştirak edəceklər. Eyni zamanda, təbii ki, Azərbaycanın bu gün böyük iqtisadi potensialından, onun siyasi çəkisindən digər ölkələr də kifayət qədər bəhrələnmək imkanı əldə edəceklər".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələrinin qurulmasına, eləcə də ümumiyyətlə, regionda yeni iqtisadi modelin yaranmasına səbəb olacaqdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər gedir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanla yanaşı, Türkiyənin də tranzit potensialının artırılmasına və bu dəhliz vasitəsilə daha çox iqtisadi-ticarət əlaqələ

Azərbaycanın xarici işlər naziri ilə ABŞ Dövlət Katibinin köməkçisi arasında telefon danışıqı olub

Dekabrın 6-da Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovun ABŞ Dövlət Katibinin Avropa və Avraziya məsələləri üzrə köməkçisi Karen Donfrid ilə telefon danışıqı baş tutub.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirləblər ki, tərəflər bölgədə mövcud olan ən son vəziyyət, o cümlədən Ermənistan və Azərbaycan arasında münasibətə sonrasına münasibətlərin normalaşdırılması üzrə danışıqların mövcud durumu etrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Karen Donfrid Azərbaycanın 10 nəfər erməniəsilli

hərbi qulluqunu Ermənistan tərəfinə təhvil verməsinə, habelə Ermənistanın min xərtilərini Azərbaycana təqdim etməsinə müsbət bir hal və münasibətlərin normalaşdırılması istiqamətində

irəliləyiş kimi dəyərləndirib. Telefon danışıqı zamanı tərəflər, həmçinin ikitərəfli əməkdaşlıq gündəliyinin bəzi məsələləri, həmçinin qarşılıqlı maraqa doğuran digər mövzuları müzakirə ediblər.

Postmüharibə dövründən yeni yüksəliş ilinə

Dövlət büdcəsi 2022-ci ildə strateji hədəflərə çatmaq üçün əlverişli zəmin yaradacaq

Əvvəli 1-ci səh.

Məhz bu uğurlu göstəricilər, əlbəttə ki, dövlətin iqtisadi qüdrətinin göstəricisidir. Ötən həftə Milli Məclis tərəfindən təsdiq edilən gələn ilin dövlət büdcəsi də bu yüksəlişi təsdiqləyən reallıqdır. Çünki 2022-ci ilin büdcəsinin gəlir və xərclər istiqamətinə nəzər yetirdikdə aydın şəkildə görünür ki, Azərbaycan iqtisadiyyatı global pandemiya dövründə belə inkişaf edib. Ona görə də əminliklə söyləmək olar ki, dünyanı hər hansısa yeni global böhran ağuşuna almazsa, gəlirləri 26,8, xərcləri 29,9 milyard manat olan dövlət büdcəsi ölkəmizin strateji inkişaf hədəflərinə çatmasına, qarşıda duran çağırışlara cavab verməyə xidmət göstərəcək.

Təbii ki, bütün bunlar son illərdə düşünülmüş addımlar, həyata keçirilən islahatlar nəticəsində reallaşmışdır. Bu uğurları şərtləndirən amillər Prezident İlham Əliyevin milli iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi, investisiya və biznes mühitinin yaxşılaşdırılması, kiçik və orta sahibkarlığın dəstəklənməsi və davamlı inkişafı, iqtisadiyyatda şəffaflığın gücləndirilməsi istiqamətində gördüyü uğurlu işlərdir.

Bütün sahələr üzrə artımlar olacaq

Gələn ilin dövlət büdcəsi də sosialyönümlüdür. Büdcədə sosial xərclər 46,4 faizə çatdırılıb. Bu, 2021-ci ilə müqayisədə 13,5 faiz, yəni 1 milyard 650 milyon manat çoxdur. Ümumiyyətlə, büdcənin xərclər istiqamətinə diqqət yetirərkən görürük ki, gələn il bütün sahələrdə artımlar, yeniliklər olacaq.

Əhalinin sosial müdafiəsi daha da gücləndiriləcək, əməyin ödənişi və sosial müdafiə sahəsində islahatlar davam edəcək, dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatlarda əməkhaqlar, pensiyalar, sosial müavinətlər, təqaüdlər artırılacaq, tibbi sığortanın təbiiqi genişləndirəcək, koronavirus pandemiyasına qarşı mübarizə tədbirləri davam edəcək, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yenidənqurma işləri genişləndiriləcək, ölkənin müdafiə qabiliyyəti, milli təhlükəsizliyi daha da gücləndiriləcək, şəhid ailələrinin, veteranların, müharibə qəhrəmanlarının, hərbi qulluqlarının sosial müdafiəsi gücləndiriləcək.

Bundan başqa, aqrar sektorun stimullaşdırılması, kənd təsərrüfatının daha da inkişaf etdirilməsi, təhsil, elm, səhiyyə, sosial təminat, mədəniyyət və idman sahələrində üzrə maddi texniki təminat daha da artırılacaq.

Bəlliklə, dövlət büdcəsi gələn il də xalqın rifahının yaxşılaşdırılması və sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə xidmət edəcək.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun vahid konsepsiya əsasında bərpası

Gələn ilin büdcəsinin prioritet xərclərində işğaldan azad olmuş ərazilərin bərpası və yenidən qurulması ön sırada dayanır.

Hazırda mənfur düşmənin uzun illər ərzində viran qoyduğu yurdlarımızı yeni nəfəs verilir, avtomobil və demir yolları çəkilir, elektrik, qaz, su təchizatı və kənd təsərrüfatı infrastrukturuları qurulur, tarixi, mədəni, dini irismiz bərpa olunur, beynəlxalq hava limanları tikilir. Böyük qayıdışın təmin edilməsi, işğaldan azad olmuş ərazilərdə

Cinayətkarlıqla mübarizədə ədliyyə sahəsində səmərəli beynəlxalq əməkdaşlıq həyata keçirilir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə sabitliyin və təhlükəsizliyin təmin olunması, xüsusilə cinayətkarlığa qarşı mübarizə üzrə qəti tədbirlər görülür, bu sahədə beynəlxalq əməkdaşlığa mühüm əhəmiyyət verilir.

Müxtəlif dövlətlərlə ikitərəfli sazişlər və müqavilələr, Avropa, habelə MDB çərçivəsində çoxtərəfli konvensiyalar üzrə ekstradiyasiya və hüquqi yardım sahəsində cəzanın təbiiqi prinsiplərini təmin edən səmərəli qarşılıqlı fəaliyyət həyata keçirilir.

Ədliyyə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirləblər ki, nazirliyin Avropa Şurası Cinayət məsələlərində əməkdaşlığa dair Ekspertlər

Komitəsinin rəhbərliyində təmin olunması bu sahədə fəaliyyəti daha effektiv edir. Xüsusilə global pandemiya şəraitində cinayətkarların təsəvvür edilmiş ilə bağlı operativliyin təmin olunması üçün sorğuların elektron qaydada baxılması barədə xarici həmkarlarla razılığa nail olunub. Ötən dövrdə beynəlxalq xətərisiz olan adam öyrəliyi, dələduzluq və rəsmi sənədlərin saxtalaşdırılması və digər cinayət əməllərində təqsirləndirilən şəxslərin Almaniyaya, Türkiyə, Bosniya və Herseqovina, Əlcəzair, Ukrayna və s. dövlətlərdən ölkəmizə ekstradiyasiyası təmin edilmişdir.

Qeyd olunmalıdır ki, külli miqdarda dələduzluq törədən beynəlxalq xətərisiz verilməmiş Azərbaycan vətəndaşı bu ya-

xınlarda Monteneqroda saxlanılıb. Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən aparılan danışıqlar nəticəsində onun ekstradiyasiyası ilə bağlı razılıq əldə edilmişdir və istənilən hava limanı vasitəsilə ölkəmizə tranzit gətirilmişdir. Nəticədə həmin şəxs nazirliyin əməkdaşları tərəfindən dekabrın 4-də Bakıya gətirilmişdir.

Ümumilikdə isə son üç il ərzində cinayət törətməkdə təqsiri bilinən 80 nəfərdən çox şəxsin Azərbaycan ekstradiyasiyası təmin olunub.

Bununla da cinayətkarların özlərini heç yerdə azad və təhlükəsizlikdə hiss etmələrinin qarşısı alınır.

Nazirlik tərəfindən bu sahədə lazımı tədbirlər bundan sonra da davam etdiriləcək.

Xarici İşlər Nazirliyində Diplomatiya könüllüləri sıralarına yeni qoşulmuş könüllülərlə görüş keçirilib

Dekabrın 6-da Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyində nazir Ceyhun Bayramovun Diplomatiya könüllüləri sıralarına yeni qoşulmuş könüllülərlə görüşü keçirilib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirləblər ki, Beynəlxalq Könüllülər Günü münasibətilə könüllülərlə görüşən nazir gənclərlə öz fikirlərini bölüşüb, tövsiyələrini verib, onlara fəaliyyətində uğurlar arzulayıb.

Nazir Ceyhun Bayramov dövlət başçısının yüksək diqqəti və təşviqi nəticəsində Azərbaycan könüllülük fəaliyyətinin geniş yayıldığını bildirib və könüllülərin öz vətənpəşar əməlləri ilə cəmiyyətimizin inkişafına töhfə verdik-

lərini qeyd edib. Nazir Azərbaycanda könüllülər hərəkatının bir hissəsi olan "Diplomatiya könüllüləri" qrupunun yeni yaranmasına baxmayaraq, öz fəaliyyətləri ilə seçildiyini söyləyib.

Ceyhun Bayramov Azərbaycan könüllülərinin pandemiya dövründə fəaliyyətləri diqqətli cəlb edərək cəmiyyətin ehtiyacı olan təbəqəsinə yardım göstərilməsində könüllülərimizin dəyərli töhfəsi-

ni vurğulayıb. Azərbaycan tarixinin şanlı səhifəsi olan Vətən müharibəsi dövründə torpaqlarımızın düşmənlər işğalından azad olunması uğrunda döyüşlərə könüllü şəkildə qoşulan gənclərimizin, habelə

bu dövr ərzində informasiya müharibəsində iştirak edən yüz minlərlə könüllünün dövləti nazir Ceyhun Bayramov tərəfindən qürurla və minnətdarlıqla səsləndirilib. Nazir 44 günlük müharibə nəticəsində Azərbaycanın əldə etdiyi hərbi Qələbəsi ilə yanaşı, siyasi müstəvidə qazandıqları uğurları, habelə müharibə sonrası regional vəziyyət barədə tədbir iştirakçılarına ətraflı məlumat verib.

Daha sonra nazir diplomatiya könüllülərinin suallarını cavablandırılıb.

Tədbirin sonunda Vətən müharibəsində iştirakçısı, məzun diplomatiya könüllüsü Sonverdiyev Rəhiv Sahib oğluna Xarici İşlər Nazirliyi adından simvolik hədiyyə və il ərzində fəaliyyətlərində görülməmiş diplomatiya könüllülərinə təşəkkür məktubları təqdim edilmişdir.

Əziz SƏNCƏR: "Qarabağ Zəfəri Türkiyənin Qurtuluş savaşından sonra türk dünyasının ən önəmli zəfəridir"

"Qarabağ Zəfəri Türkiyənin Qurtuluş savaşından sonra türk dünyasının ən önəmli zəfəridir".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikri dekabrın 6-da Nobel mükafatçısı Əziz Səncər jurnalistlər üçün brifinqdə söyləyib.

Dünyaşöhrətli alim deyib: "Qazanın Zəfərdən böyük xoşbəxtlik yaşadım. 44 gün davam edən Vətən müharibəsini hər gün izləyirdim. Özüme söz vermişdim ki, Şuşa azad ediləndə, orada məsciddə namaz qıla-

cağam ki, ölsəm gözüm arxada qalmasın. Allahla çox şükür ki, arzumu yerinə yetirdim".

Brifinqdə Əziz Səncər ikinci Qarabağ müharibəsində Qələbənin əhəmiyyətini, Şuşaya səfəri, elm sahələrinə qoyulan sərmayələri, koronavirus pandemiyası və digər məsələlərə bağlı sualları cavablandırılıb.

Alim diqqətə çatdırıb ki, son beş il ərzində türk dövlətlərinə bacardığı qədər səfər edir. Hər dəfə də keçirdiyi görüşlərdə dəqiq elmlər və təbiət elmləri üzrə biliklərinin vacibliyini vurğulayıb. Uşaqlara müvafiq elmlər üzrə bilik öyrətməsinin önəmli diqqətə çatdırılıb.

Əziz Səncər bütün türk dövlətlərini elmə böyük sərmayə qoymağa çağıraraq deyib ki, texnologiyadan əla-

və, dəqiq elmlər və təbiət elmlərinə sərmayə qoyulması vacibdir: "Silah və ya digər hərbi texnikaları pulla almaq olar. Lakin onlar sıradan çixsa, peşəkar kadr olmasa yarıyolda qalır. Eyni zamanda, tam müstəqil və haqqınıza dəyər biləcək səhiyyəyə çatmaq üçün tam biliklərə böyük sərmayə qoyulmalıdır".

Xatırladıq ki, ABŞ-in Şimali Karolina Universitetinin Biokimya və biofizika fakültəsinin professoru, kimya üzrə Nobel mükafatı laureatı, DNT sahəsində mühüm kəşfləri ilə tanınan, ABŞ Milli Elmlər Akademiyasının üzvü Əziz Səncər UNEC İqtisadi Forumu-2021 çərçivəsində Azərbaycana səfər edib. Səfəri zamanı dünyaşöhrətli alim Əziz Səncər Prezident İlham

Əliyev tərəfindən də qəbul edilmiş. Görüşdə dövlət başçısı müharibə dövründə ermənilərin Gəncəni raket atəşinə tutması nəticəsində valideynlərini itirmiş uşağa Əziz Səncərin yardım etməsinə böyük insanpərvərlik nümunəsi kimi qiymətləndirilib.

Qeyd edək ki, UNEC İqtisadi Forumu-2021 çərçivəsində Əziz Səncərin bir sıra görüşləri keçirilib, Şuşaya səfəri təşkil olunub. Alimin ölkəmizə səfərinin məqsədi ikinci Qarabağ müharibəsindən sonra Azərbaycanda yaranan yeni mühitə tanışlıq və gənc nəsli elm yoluna təşviq etməkdir. Əziz Səncər Nobel mükafatını alan ilk türk alimi kimi Azərbaycan da daxil olmaqla, bütövlükdə türk dünyasının fəxridir.

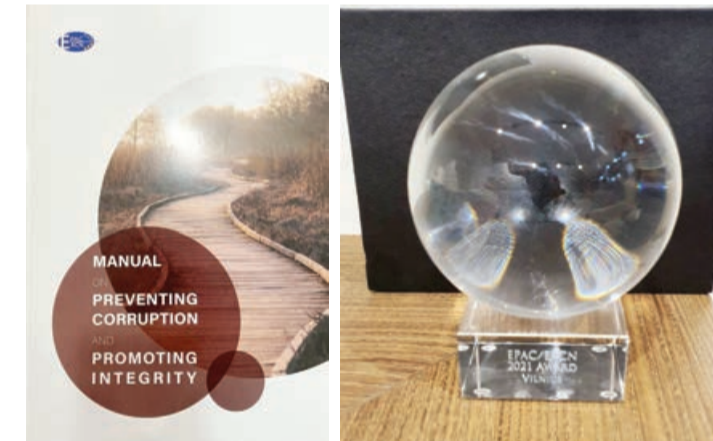
Azərbaycan Prokurorluğu əldə etdiyi nailiyyətlərə görə beynəlxalq təşkilatın mükafatına layiq görülüb

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin göstərişi və tövsiyələrinə uyğun olaraq, milli prokurorluq orqanları bir sıra nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarla, o cümlədən Korruptsiyaya Qarşı Avropa Tərəfdaşları Təşkilatı (EPAC) və Korruptsiyaya Qarşı Avropa Əlaqələndiricilər Şöbəsi (EACN) ilə səmərəli əməkdaşlığını davam etdirir.

Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirləblər ki, dekabrın 1-2-də Litvanın paytaxtı Vilnüsədə bu ölkənin Xüsusi İstintaq Xidmətinin (STT) təşkilatçılığı ilə EPAC/EACN-in 20-ci ildönümünə həsr olunmuş Peşəkar Konfrans və Baş Assambleya iclası keçirilib. Avropa İttifaqı çərçivəsində fəaliyyət göstərən regional təşkilatların, habelə EPAC/EACN-ə tərəfdaş ölkələrin korruptsiyaya qarşı mübarizə sahəsində ixtisaslaşmış qurumlarının yüksək vəzifəli nümayəndələrinin iştirak etdikləri tədbirdə ölkəmizi Azərbaycan Res-

publikasının Baş Prokurorunu yanında Korruptsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin Təşkilatı və informasiya təminatı idarəsinin raisi müavini İsfəndiyar Hacıyev təmsil edib.

Yüksək səviyyəli tədbirin açılış mərasimində çıxış edən Litva Prezidentinin nümayəndəsi Darius Kulieşius dövlət başçısı Gitanas Nausėdanın müdairətini iclas iştirakçılarına diqqətə çatdırıb. Daha sonra söz alan STT-nin direktoru Jidrunas Bartkus konfransın işini açıq elan edərək qarşıda duran

məqsəd və vəzifələrdən danışıb. Sonra tədbir iştirakçıları tərəfindən korruptsiyaya qarşı mübarizə sahəsində əldə edilmiş müsbət təcrübələrə dair fikir mübadiləsi aparılıb, bu sahədə yaranan problemlər və onların həlli yolları müzakirə edilmişdir.

Tədbirin "Korruptsiyaya qarşı mübarizə sahəsində milli və regional təcrübəsinə

dair EPAC/EACN-2021 mükafatı"na həsr olunmuş sessiyasında çıxış edən nümayəndəmiz korruptsiyaya qarşı mübarizənin dövlət siyasətinin başlıca istiqamətlərindən biri olduğunu vurğulayıb, həmin sahədə həyata keçirilən müdaxirəli hüquqi və institusional tədbirləri iştirakçıların diqqətinə çatdırıb, korruptsiyaya qarşı mübarizədə qabaqcıl tədbirlər uğurlu və

innovativ nümunəsini təşkil edən "ASAN xidmət" və "DOST" modelləri barədə onlara geniş məlumat verilib.

Sessiyanın sonunda Azərbaycan Prokurorluğu korruptsiyaya qarşı mübarizə sahəsində əldə etdiyi nailiyyətlərə görə EPAC/EACN-2021 mükafatı ilə təltif olunub.

Bundan başqa, tədbirdə EPAC/EACN-in Avropa Birliyində Dürüstlük İşçi Qrupu tərəfindən düzülüş və anti-korruptsiya standartları üzrə hazırlanmış metodiki tövsiyənin təqdimatı həyata keçirilib. Həmin materialda Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun metodologiyası da əksini tapıb.

Tədbirin sonunda EPAC/EACN-in prezidenti vəzifəsinə seçkilər keçirilib. Həmin vəzifəyə Litva Respublikasının Xüsusi İstintaq Xidmətinin direktoru Jidrunas Bartkus seçilib.

Azərbaycan və Qazaxıstan həmkarlar ittifaqları arasında əməkdaşlıq memorandumu imzalanıb

Dekabrın 6-da Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının (AHİK) sədri, Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev və Qazaxıstan Həmkarlar İttifaqları Federasiyasının (QHİF) sədri Səttarbalı Dauletalinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti Fəxri xiyabana gələrək xalqımızın Ümmümilli Lideri Heydər Əliyevin xatirəsinə ehtiramla anıb, məzarı önünə gül dəstələri düzüblər.

Görkəmli oftalmoloq-alim Zərifə xanım Əliyevanın, görkəmli ictimai xadim Əziz Əliyevin və Əməkdar elm xadimi, professor Tamerlan Əliyevin və xatirələri ehtiramla yad edilmiş, məzarları üzərinə tor çiçəklər qoyulub.

Sonra Şəhidlər xiyabanında ölkəmizin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə canlarından keçmiş qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsinə anılıb, məzarları üzərinə güllər düzülüb, "Əbədi məşəl" abidəsi ziyarət edilmişdir.

Bakının ən hündür nöqtəsindən şəhərin mənzərəsinə seyr edən qonaqlara paytaxtımızda aparılan abadlıq-quruculuq işləri barədə məlumat verilib.

Daha sonra AHİK-də keçirilən görüşdə Azərbaycanla Qazaxıstan arasındakı münasibətlərdən, həmçinin

iki qurum arasında mövcud olan əlaqələrdən, əməkdaşlığın daha da möhkəmləndirilməsi istiqamətində görülən işlərdən və perspektivlərdən danışılıb.

AHIK sədri bildirib ki, Azərbaycan-Qazaxıstan əlaqələri sosial, siyasi, iqtisadi, mədəni və digər sahələrdə uğurla inkişaf edir. Bu əlaqələrin möhkəmlənməsində Ulu Öndər Heydər Əliyevin və Qazaxıstanın birinci Prezidenti - Elbasi Nursultan Nazarbayevinin xidmətlərini xatırladın S.Möhbəliyev vurğulayıb ki, qarşada

keçirilməsində önəmli rol oynayır, dövlətin bütün çağırışlarına, o cümlədən sosialyönümlü təkliflərinə adekvat cavab verir.

Əlavə edilmiş ki, bu gün həmkarlar ittifaqları Azərbaycanla əməkdaşlıq prosesinə cəlb olunmuş vətəndaşlarımızın hüquqlarının müdafiəsi kimi ölkəmizdə fəaliyyət göstərən bütün müəssisələrdə iş şəraitinin müasir standartlara uyğunlaşdırılması, sosial problemlərin həlli və əmək hüquqlarının təmin olunması sahəsində yeni metod və vasitələrdən istifadə edərək daha ardıcıl və məqsədyönlü iş aparılır.

Səmimi qəbulat görə təşəkkür edən QHİF sədri Səttarbalı Dauletalin Qazaxıstan həmkarlar ittifaqlarının gördüyü işlər haqqında ətraflı məlumat verib. O, Azərbaycan və Qazaxıstanın həmkarlar ittifaqları arasında münasibətlərin davamlı şəkildə inkişaf etdiyini, qarşılıqlı səfərlər təşkil olunduğunu, təcrübə və fikir mübadilələrinin aparıldığını deyib. Bildirilib ki, bu əlaqələrin daha da inkişafı üçün gələcəkdə də səylə çalışılacaq.

Sonra iki qurum arasında əməkdaşlığın və əlaqələrin daha da gücləndirilməsində nəzərdə tutulan əməkdaşlıq memorandumu imzalanıb.

REGİONLAR

İşğaldan azad olunmuş ərazilərə ayrılan vəsait gələn il artırılabilir

Qarabağda innovativ maliyyə-bank xidmətlərinin yaradılması işlərinə başlanılıb

“İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə hər şey sıfırdan başlayaraq qurulmalı olduğundan burada innovativliyi tətbiq etmək daha rahatdır və bunun üçün imkanlar daha çoxdur. Digər tərəfdən, innovativliyin təmin olunmasına homişə əsas maneələrdən biri olan vəsait çatışmazlığı problemi burada olmamalıdır”.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bunu iqtisadiyyat nazirinin müavini Sahib Ələkbərov Şamaxıda keçirilən “İşğaldan azad edilmiş ərazilərin innovativ iqtisadi inkişaf imkanları” mövzusunda elmi-praktiki konfransda deyib.

O bildirib ki, təkcə bu il işğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpasına dövlət büdcəsindən 2,2 milyard manat vəsait ayrılıb və gələn il də ən azı eyni məbləğdə vəsaitin ayrılması nəzərdə tutulur. Gələcəkdə bu məbləğün əsas qədər artırılacağı, habelə özəl sektor tərəfindən ayrılacaq vəsaitləri və xarici investisiyaları da bura əlavə etsək, bu məbləğin daha çox olacağı gözlənilir.

Sahib Ələkbərov daha sonra bildirib ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə innovativ maliyyə-bank xidmətlərinin yaradılması işlərinə start verilib.

Nazir müavini qeyd edib ki, Füzulidə ən böyük təyyarələri belə qəbul edə bilən müasir aeroport tikilib istifadəyə verilib, Zəngilan aeroportunun, uzunluğu 110,4 kilometr olan, 8 stansiyaadan ibarət Horadiz-Ağbend demir yolunun tikintisi davam etdirilir. İndiyə kimi bu ərazilərdə 600 kilometrden çox yol çəkilib. Yeni yollar istifadəyə verildikcə, tikinti-bərpa işlərinin genişlənməsi üçün imkanlarımız daha da artır. Təhlükəsizliyin təmin olunması baxımından ən böyük problem olan minalardan təmizlənmə işləri davam etdirilir. 13 min hektardan çox ərazi artıq minalardan təmizlənilib, bu ərazilərin kənd təsərrüfatı üçün yararlı olan sahələrində əkin aparılır.

Ucqar dağ kəndlərində modul tipli məktəb binaları tikilir

Gədəbəy rayonunun ucqar kəndlərdəki köhnə məktəb binalarının yenilənməsi davam edir.

Bir neçə ay bundan əvvəl Qaravallılar kəndində 56 yerlik tam orta məktəb üçün quraşdırılan modul tipli orta məktəbdən sonra rayonun digər kəndlərində - Parizxanlıda 96 şagirdlik bu cür məktəb binası istifadəyə verilib. Hər iki məktəbin açılış mərasimində çıxış edən kənd sakinləri və pedaqoq kollektivlər ucqar kəndlərdə tədrisin yüksək səviyyədə təşkili üçün yaradılan şəraitə görə razılıqlarını bildirmişlər.

Ege Universitetinin professorları ADAU-da seminar keçirlər

ADAU aqrar sahədə fəaliyyət göstərən assosiasiyalarla əməkdaşlıq memorandumu da imzalayıb

Məlum olduğu kimi, Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti (ADAU) və Türkiyənin Ege Universiteti arasında əməkdaşlıq müqaviləsi imzalanmışdır.

Həmin müqaviləyə əsasən, beynəlxalq ikili diplom proqramı çərçivəsində ADAU-ya dəvət olunmuş Ege Universitetinin professor-müəllim heyəti təhsilin keyfiyyətini təkmilləşdirmə fəaliyyəti üzrə fəkültələrdə seminar keçməyə başlamışlar.

Növbəti seminar Ege Universitetinin professoru İsmayıl Türkən tərəfindən “Bitki biyolojisində gelişmeler” mövzusunda olmuşdur. Seminarada ADAU-nun rektoru, AMEA-nın müxbir üzvü, professor İbrahim Cəfərov, elm şöbəsinin müdiri Elçin Nəsirova, Aqraromluq fakültəsinin dekani Məhərrəm İsmayılov, Aqraromluq, eləcə də Torpaqsüənəşli və aqrar kimya fakültələrində professor-müəllim heyəti, bakalavr və magistr tələbələri iştirak etmişlər.

Seminarın sonunda türkəyili alim iştirakçıları maraqlandıran suallara cavab vermişdir.

ADAU-da həmçinin heyvandarlıq sahəsində fəaliyyət göstərən assosiasiyalarla qarşılıqlı əməkdaşlıq istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsinə dair görüş keçirilib. Tədbirdə çıxış edən universitetin rektoru ali təhsil müəssisəsinin maddi-texniki bazası, müasir laboratoriyaları, tədris korpusları, Tədris-təcrübə təsərrüfatı, Heyvandarlıq kompleksi, Biotexnologiya mərkəzi və s. haqqında iştirakçıları ətraflı məlumatlandırdı.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin (KTN) Heyvandarlıqın təşkili və monitorinqi şöbəsinin müdiri Eldar Həsənov, Heyvandarlıq Elmi-Tədqiqat İnstitutunun direktoru Məhərrəm Hacıyev son illər aqrar sahədə fəaliyyət göstərən assosiasiyaların yaradılmasına, onların fəaliyyətlərinin əlaqələndirilməsinə KTN tərəfindən lazımı dəstəyini göstərdiyini qeyd ediblər. Bildirilib ki, hazırda Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin dəstəyi ilə 34 aqrar yönümlü assosiasiya qeydiyyatdan keçib və uğurlu fəaliyyətlərini davam etdirirlər.

Digər çıxış edənlər də tədbir iştirakçıları assosiasiyaların fəaliyyəti və aqrar sektorun inkişafında rolu barədə ətraflı məlumatlandırdılar.

Sonra Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti ilə qeyd olunan assosiasiyalar arasında qarşılıqlı əməkdaşlığa dair əməkdaşlıq memorandumu imzalanıb. Tədbirin yekununda tələbələrə fikir mübadiləsi aparılıb və onların suallarına cavablandırılıb.

“Azərbaycan”

İlə yekun vurulur

Qələbə və uğurun sorağı indi də əmək cəbhəsindən gəlir

Ölkədə qeyri-neft sektorunun, o cümlədən kənd təsərrüfatının inkişafının sürətləndirilməsi üçün Prezident İlham Əliyevin imzaladığı çoxsaylı sərəncamlar bölgələrdə emal sənayesinin təşəkkül tapmasını təmin etmiş, insanların məşğulluğunun təminatı istiqamətində irəliləyişlərə nail olunmasına təkan vermişdir. Belə rayonlardan biri də Ağstafadır.

Əvvəlki illərdə olduğu kimi, cari ildə də Ağstafada bütün sahələr üzrə yüksək göstəricilər əldə edilmişdir. Keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə rayon üzrə kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı 7,7 faiz artmışdır. Artım həmçinin əhalinə göstərilən pullu xidmətlərdə, parakəndə əmətə dövrüyyəsində qeydə alınmışdır. Rayon üzrə orta aylıq nominal əməkhaqqı isə 2,1 faiz artaraq 421,3 manata çatmışdır. Digər mühüm fakt: həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində rayonda 685 yeni iş yerləri açılmışdır ki, bunun da 65,2 faizi daimidir. Bundan başqa, ötən dövr ərzində özünüməşğulluq layihəsinə qoşulmaq üçün müraciət edənlərdən 162 nəfəri təlimlərə cəlb olunmuşdur.

Ağstafanın da iqtisadiyyatının əsasını kənd təsərrüfatı təşkil edir. Cari ilin ötən dövründə rayon üzrə bu sahədə böyük uğurlar əldə edilmişdir. Hazırda gələn ilin məhsulu üçün bürünövrə qoyan fermerlər qısa vaxt ərzində 9750 hektarda payızlıq şum qaldır-

mış, 1520 hektarda arpa, 8250 hektarda buğda bütün sahələr üzrə yüksək göstəricilər əldə edilmişdir. Fermerlərin güzəştli şərtlərlə gübrə, eləcə də suvarma suyu ilə təminatında ələ bir ciddi problem yoxdur. Yeri gəlmişkən, qeyd edək ki, indiyədək “Ağstafaçay” Hidroqovşağı İstismarı İdarəsi tərəfindən 23 hidrotexniki qurğu, 12 hidropost və 21 kilometr beton kanallar təmir olunmuşdur.

Ağstafada arıçılığın inkişafı üçün geniş imkanlar var. Bu imkanlardan maksimum istifadə etməyə çalışan arıçılar keçən il hər arı ailəsindən 10 kiloqram bal götürmüşlər. Cari il isə onlar həmin rəqəmi 14 kiloqrama çatdırmışlar. Ümumilikdə keçən il rayon üzrə 70 ton bal istehsal edilmişdir, bu il təknələrdən 80 ton məhsul götürülmüşdür. Bu sahəyə aid başqa fakt ondan ibarətdir ki, hazırda rayonda 358 arıçı elektron kənd təsərrüfatı informasiya sistemində qeydiyyatdan keçmişdir. Bəyan edilmiş arı petaklərinin sayına uyğun olaraq hesablanmış subsidiya Aqrar Kredit və İnkişaf

Agentliyi tərəfindən arıçıların fermer kartlarına köçürülmüşdür.

Rayon taxılçıların da göstəriciləri yüksək olmuşdur. Belə ki, cari il 10288 hektarda taxıl yetişdirən fermerlər hər hektardan 36,4 sentner buğda, 28,1 sentner arpa biçmişlər.

Məlum olduğu kimi, ölkədə qeyri-neft sektorunun inkişafı ilə bağlı həyata keçirilən tədbirlər çərçivəsində iqtisadi cəhətdən səmərəli olan istehsal sahələrinin dirçəldilməsi prioritet vəzifə kimi qarşıya qoyulmuşdur. Baraçaçılıq da həmin sahələrdəndir. Ağstafalıları cari il 80 qutu barama qurdu götürmüşlər ki, bu da keçən ilkindən 15 qutu çoxdur. Kümçülər götürdükləri barama qurduna yüksək səviyyədə qulluq göstərərək 5 min kiloqramdan çox məhsul təhvil vermişlər.

Cari ilin ötən dövrü ərzində rayonda abadlıq və yenidənqurma işləri də davam etdirilmişdir. Ağstafa şəhəri abadlaşdırılmış, o cümlədən küçə və meydanlar yenidən qurulmuş, çoxmənzilli yaşayış binaları təmir olunmuşdur. Bu cür işlər qəsəbə və kəndlərdə də aparılmışdır. Bundan başqa, kənd və qəsəbə nümayəndəlikləri tərəfindən 66,2 kilometr uzunluğunda suvarma arı təmizlənməsi, 40,1 kilometr yola çınqıl tökülməsi, 117 elektrik dayağı yenisi ilə əvəz edilmiş, 19 su keçidi salınmış, 33 elektrik transformatoru və 82 subertansiyon quyusu təmir olunmuş, 2,6 kilometr çiməli su xətti dəyişdirilmişdir.

Ötən dövr ərzində rayonun yol infrastrukturuna da yaxşılaşdırılmışdır. Respublika əhəmiyyətli Ağstafa-Poylu-Gürçüstan Respublikası ilə dövlət

sərəhədi avtomobil yolunda olan su keçid borularının giriş-çığısları təmizlənməmiş, yol örtüyündə əmələ gələn çatlardan qaldırılmış, asfalt beton örtükdə əmələ gələn çalalar təmir edilmiş, qırılmış siqnal dirəkləri yenisi ilə dəyişdirilmiş, lazım olan yerlərə yol nişanları quraşdırılmışdır. Yerli əhəmiyyətli Düzqışlaq-Kolayır, Mollacəfərlilər-Kolxəllər, Tatlı-Köçəşqər, Vurğun-Köhnəqışlaq və Ağstafa-Aşağı Kəsəmə-Zəlimxan avtomobil yollarında isə çiyinlər təmir edilmişdir.

Təhsil infrastrukturunun daha da müasirləşdirilməsi istiqamətində son illər Ağstafa rayonunda ciddi işlər görülmüşdür. “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2019-2023-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”nda Ağstafa rayonu üzrə 5 yeni məktəb binasının tikintisi, 4 məktəbdə isə əsaslı təmir işlərinin aparılması nəzərdə tutulmuşdur. Artıq Sadiqlı kənd tam orta məktəbinin 360 yerlik yeni binası istifadəyə verilmişdir. Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Həsənov kənd tam orta məktəbi üçün inşa olunan 420 şagirdlik yeni məktəb binasında isə son tamamlama işləri görülür.

Artıq 2021-ci ilin başa çatmasına az vaxt qalır. İndi hər kəs yola saldıqımız bu ildə gördüyü işlərə, qazandığı uğurlara nəzər salır və növbəti il üçün gərəyəyi işləri götür-qoy edir. Belə bir vaxtda ağstafalıların da deməyə sözləri çoxdur. Çünki onlar əvvəlki illər kimi, cari il də yüksək nailiyyətlərlə yola salırlar.

Sahib ƏLİYEV,
“Azərbaycan”

Səhid ailələri və qazilər ziyarət edilib

Gənclər üçün Təhsil Mərkəzinin (GTM) Qarabağ regional ofisi tərəfindən 5 Dekabr - Beynəlxalq Könüllülər Günü ilə bağlı tədbir keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, GTM-in Qarabağ ofisinin rəhbəri Rəda Telmanqızı 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı könüllü olaraq ordu sıralarına qatılaraq Vətən torpağının hər qarışı uğrunda döyüşən səhid və qazilərimizin timsalında bütün könüllüləri təbrik edib. Rəda Telmanqızı könüllülük fəaliyyətinin əhəmiyyətindən söz açaraq qeyd edib ki,

BMT Baş Assambleyası 1985-ci ildə hökumətlərə hər il iqtisadi və inkişaf naminə 5 dekabr tarixini Beynəlxalq Könüllülər Günü kimi qeyd etməyi təklif edib. Könüllülük fəaliyyətinin gənclərin dünyagörüşünün artmasına mühüm rol oynadıgını, eləcə də ölkədə mötəbər tədbirlərin keçirilməsində könüllülərin aparıcı qüvvə olduğunu vurğulayıb.

Tədbirdə il ərzində aktiv fəaliyyətinə görə fərqlənən könüllülərə təşəkkürnamələr təqdim olunub.

Sonra bir qrup könüllü Vətən müharibəsi zamanı könüllü olaraq ordu sıralarına qoşularaq səhid olmuş Həsən Süleymanov, Anar Cəfərov və qazilər Cavid Allahverdiyev, Kamran Sadiqovun ailələrini ziyarət edib.

Cəlilabadda sahələrə yüksək reproduksiya buğda toxumu səpilir

Ölkənin taxılçılıq üzrə ixtisaslaşmış rayonlarından olan Cəlilabadda bu il 72 min hektardan artıq sahədə dənli bitkilər öklilməsi üçün şum işləri aparılıb.

Hava şəraitinin əlverişsizliyi fermerləri səpinə bir qədər gecikdirsə də, bu günədək 60 min hektar sahədə taxıl səpini başa çatıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, taxıl Cəlilabadda əsasən dəmyə şəraitində becərilir. Ölkənin ərzaq təhlükəsizliyinin təmini və əhalinin məşğulluq səviyyəsinin yüksəldilməsində mühüm rola malik olan taxılçılığa rayonda ilbəil maraq artır. Bu il də payızlıq əkinlər üçün 72 min hektardan çox sahədə şum işləri vaxtında həyata keçirilib. Bu günədək 50 min hektardan artıq sahədə buğda, 5300 hektar sahədə arpa, 5 min hektar sahədə isə vələmir əkinini başa çatıb. Mütəxəssislərin rəyinə əsasən, bu mövsüm daha çox yerli şəraitə uyğun, toxumçuluq təsərrüfatlarında yetişdirilən sertifikatlı toxumlardan istifadə olunur.

Fermer İbrahim Məmmədovun 2 hektar 50 sot torpaq sahəsi var. “Ötən il də taxıl əkməmişdim, “Atella” sortunu. Quraqlıq səbəbindən hektara 20 sentner taxıl biçdim. Bu il də həmin taxıldan nümunə götürüb yenidən ekiram. Dövlətin bizə yaratdığı imkanlardan istifadə edərək gübrə və böcəklərə qarşı dərmanlardan istifadə etməmişəm. Ümidvaram ki, taxılımız bu il bol olacaq. Yağıntılardan bol olması ilə biz yaxşı məhsul əldə edəcəyik”, - deyir o vurğulayıb.

Taxıl sahələrinin 7300 hektarı suvarılındır. Qalanı isə dəmyə şəraitində öklidiyindən, fermerlər, adətən, səpinqazıya yağmurlu hava şəraitini gözləməli olurlar. Buna baxmayaraq, hazırda səpin işləri sürətlə aparılır.

Cəlilabad Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzinin baş müxtəssisi Elxan Ağayev deyib: “Respublikamızın hər yerində olduğu kimi, Cəlilabadda da taxıl sahələrində payızlıq səpin işləri aparılır. Bildiyiniz kimi, Cəlilabadda taxıl əsasən dəmyə üsulu ilə becərilir. Bu günədək 1070 hektara yaxın sahəyə çıxış suyunun verilməsi həyata keçirilib. Rayonumuzda toxumçuluqla məşğul olan 6 fermer təsərrüfatı var və vətəndaşların toxum ehtiyaclarını ödəyirlər. Fermerlər daha çox reproduksiya toxumlarına sifariş edirlər. Hazırda yerli toxumlardan sahələrimizdə istifadə olunur. Səpin işləri demək olar ki, yekunlaşmaq üzrədir.”

Dəmir ağac

rengi üzə çıxır. Bax belə, bərkliyin, dəmirliyin özü də başibəlasız deyilmiş.

Bütövlükdə təbiətdə cəmiyyət vəhdətdə olan canlı bir orqanizim kimidir. Buna görə də onları bir-birindən ayrı təsvir etmək mümkün deyil. Bir də axı, bu qoca dünyada, təbiətdə ağırsız-acısız, dərdsiz-sərsiz nə isə, kim isə varmı, görsən? Bir şeirimdə dediyim kimi:

Eh, kim bilir ne qeder dərdlər var dünyada.
İnsanların, ulduzların sayı qədr.
Bir söz, hər kəsin Öz dərdi var arzusu, amalı, üreyi boyda.

Seyran CAVADOV,
“Azərbaycan”

Payız gələn kimi yarpaqları sarıyan, qırmızımtıl rəngə boyanan ağacların birincisi dəmir ağac olur. Baxmayaraq ki, adında daşdığı dəmir möhkəmlik, dözümlülük rəmzidir.

Ağacların ən möhkəmi sayılan dəmir ağacının yarpaqları bəzən niyə belə erkən saralıb-solur? Sən demə, bu “dəmir”in özünün də problemi, dərdi varmış və bu ele dəmirin özü imiş. Tərkibində dəmir olduğundan erkən payızın çiskini-yağısı onları yarpaqlarının üstünə qonduqda “paslanma” gedir, pas

Rayonlarda səyyar xidmət təşkil olunub

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi payızlıq əkinlərin bəyan edilməsi prosesini sürətləndirmək məqsədilə bölgələrdə məlumatlandırma sessiyalarını davam etdirir.

Noyabrın son on günlüyündən başlayaraq 20-dən artıq rayonda maarifləndirmə işləri aparılıb. Məlumatlandırma işləri əsasən taxılçılıq rayonlarında aparılır. Nazirliyin nümayəndə heyəti növbəti məlumatlandırma sessiyasını Füzuli və Beyləqan rayonlarında keçiriblər.

Görüşlərdə bildirilib ki, payızlıq əkinlər Füzuli və Beyləqan rayonlarının ümumi əkin dövrüyyəsində böyük paya sahibdir. 2020/2021 payızlıq əkinlər dövründə bu rayonlarda ümumilikdə 50 min hektara yaxın

sahədə arpa və buğda öklilib. Bu əkinlərə görə Füzuli və Beyləqan rayonu üzrə 11000 nəfərdən çox fermer əkin subsidiyası alıb. Hazırda hər iki rayonda səpin prosesi yekunlaşmaq üzrədir, səpinin optimal müddətdə başa çatacağı gözlənilir. Səpini başa çatdırmış fermerlər Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemində əkinlərin bəyanını davam etdirirlər.

Bildirilib ki, fermerlər öz əkinlərini bəyan etmək və subsidiya üçün müraciət formalaşdırmaq üçün ildə bir dəfə EKTİS-də şəxsi kabinetlərini aktivləşdirməlidirlər. Şəxsi kabinetlərin aktivləşdirilməsi fermerlər aqrar fəaliyyətlərini davam etdirdiklərini təsdiqləmiş olur. Şəxsi kabinet aktivləşdirildikdən sonra torpaq üzərində mülkiyyət hüququnu təsdiqləyən sənədlər və əkin məlumatları EKTİS-ə daxil edilməlidir. Sənədlərin uyğunluğa və məlumatların düzgünlüyü yoxlanıldıqdan son-

ra təsdiqlənir və fermerin subsidiya almaq üçün elektron müraciəti formalaşdır. Bəyan prosesi dekabrın 30-da başa çatacaq, yanvar ayında monitorinqlər keçiriləcək, fevral-mart aylarında isə subsidiyaların ödənişi nəzərdə tutulur. Fermerlər öz əkinlərini son müddət tarixini gözləmədən bəyan etməklə ilin əvvəlində subsidiya almaq imkanı qazanırlar.

Görüşlərdə 5 hektardan yuxarı əkin sahələrindən aqrarkimyəvi analiz verilməsi, 10 hektardan yuxarı sahələrin sığorta olunması və digər yeniliklər barədə məlumat verilib. Bildirilib ki, Aqrar Subsidiya Şurasının qərarına əsasən, 2022-ci ildə taxıl əkininə görə vahid əkin əmsali (1,05) müəyyən olunub, fermerlər həm arpa, həm buğda əkininə görə hər hektara 210 manat subsidiya alacaqlar. Müzakirələr zamanı iştirakçıların sualları et-

raflı cavablandırılıb, səsləndirilən təkliflər qeydiyyata alınıb.

Qeyd edək ki, bəyan prosesinin sürətləndirilməsi məqsədilə Füzuli rayonunda fermerlərə səyyar aqrar xidmət göstərilir. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin müasir texnologiyadan istifadə edilmiş mikroavtobusları bölgələrdə vətəndaşlara səyyar xidmətə başlayıb. Mikroavtobuslar müasir kompüter avadanlıqları, internet təminatı qurğuları, sürətçixaran cihazlar, bəyan proseduru üçün lazım olan bütün avadanlıqlarla təchiz edilib. Səyyar xidmət Aqrar Xidmətlər Agentliyinin təlim keçmiş əməkdaşları tərəfindən həyata keçirilir. Ümumilikdə 6 səyyar qrup rayonun inzibati mərkəzdən uzaq müxtəlif kəndlərdə fermerlərə torpaq sənədlərini və əkin məlumatlarını EKTİS-də bəyan etməyə kömək göstərilir.

16,5 milyard dollarlıq qardaş sərmayəsi

Türkiyəyə ən böyük xarici investisiyanı Azərbaycan yatırır

“SOCAR Türkiyə”nin qardaş dövlətə yatırdığı investisiya xərcləri artıq 16,5 milyard dolları keçib. İnvestisiya xərcləri “Star” Neft Emalı Zavodu üzrə 6,3 milyard dollar, depolama üzrə 600 milyon dollar, “SOCAR Konteyner Terminali” üzrə 400 milyon dollar, “Petkim” özəlləşdirilmiş üzrə 2 milyard 40 milyon dollar və əlavə olaraq hər il təxminən 100 milyon dollar, TANAP üzrə isə 6,5 milyard dollar təşkil edir.

Egey bölgəsinin ən böyük sənaye müəssisəsi

Bu barədə məlumatı Azərbaycanın media nümayəndələri üçün İstanbulda keçirilən mətbuat konfransında “SOCAR Türkiyə”nin baş direktoru Zaur Qəhrəmanov verdi. Diqqətə çatdırıldı ki, 2018-ci ildən fəaliyyətə başlayan “Star” Neft Emalı Zavodu Avropa, Orta Şərqi və Afrika bölgəsində son zamanlar reallaşdırılan ən böyük neft emalı layihələrindən biridir. İldə 11 milyon ton xam neft emalı həcmi olan zavod, dizel və naftadan əlavə, təyyarə yanacağı və LPG kimi məhsullar da istehsal edir. Hazırda zavod Türkiyənin işlənmiş neft məhsulları ehtiyacının təxminən 25 faizini ödəyir. Gündəlik 35 min kubmetr xam neft işləmə qabiliyyətinə malik olan neft emalı zavodunun saxlama tutumu 2020-ci ildə yeni məhsul çənləri layihəsinin tamamlanmasından sonra 1,9 milyon kubmetrə çatıb.

Pandemiya bir çox şirkətlərə təsir göstərsə də, “Star” Neft Emalı Zavodunda vəziyyət fərqlidir. Belə ki, zavod malik olduğu texnologiya infrastrukturunu və əməliyyat rahatlığı sayəsində istehsal planlarını pandemiya dövründəki dəyişikliklərə sürətlə uyğunlaşdırıb. Müəssisə sahib olduğu imkanlar nəticəsində pandemiya dövründə 1,6 milyon ton təyyarə yanacağı istehsal gücünü sürətlə dizelə çevirib və enerji bazarında mühüm rəqabət üstünlüyü qazanıb. Eyni zamanda “Petkim” ilə birləşmiş quruluşu sayəsində pandemiya müddətində fasiləsiz və yüksək həcmdə istehsalını davam etdirib. Zavodda il ərzində istehsal olunan 1,6 milyon ton naftanın hamısı “Petkim”ə verilir. “Petkim” ehtiyacı olan naftanın, demək olar ki, hamısını bu zavoddan alır.

Onu da qeyd edək ki, bu il “Star” Neft Emalı Zavodu Dünya İqtisadi Forumu tərəfindən dördüncü sənaye inqilabı texnologiyalarını istehsalatda ən yaxşı tətbiq edən müəssisələrin qəbul edildiyi “Global Light-house Network”a daxil olub. 2021-ci ildə Türkiyədən seçilən yeganə şirkət olan STAR eyni zamanda dünyada bu mükafata layiq görülən ilk neft emalı zavodudur.

İstanbul Sənaye Palatasının ötən ilki qiymətləndirməsinə əsasən, “Star” Neft Emalı Zavodu Türkiyənin 500 ən böyük sənaye müəssisəsi arasında 6-cı yeri tutub. Egey bölgəsinin 100 ən böyük sənaye müəssisəsi sıyahısında isə “Star” birincidir.

“Petkim”in məhsulları 78 ölkəyə ixrac olunur

“SOCAR Türkiyə”nin ən iri müəssisələrindən olan “Petkim” Türkiyədəki ilk və tek integrasiya olunmuş Neft-Kimyə Zavodudur. 2008-ci ildə özəlləşdirildikdən sonra

hər il “Petkim”ə təxminən 100 milyon dollar investisiya qoyulmuşdur. Bu investisiyaların hamısı “Petkim”in öz imkanları hesabına təmin edilmişdir. Qoyulan əlavə investisiyaların ümumi məbləği 1 milyard dollara çatmışdır. Bütün bunların nəticəsidir ki, zavod illik 3,6 milyon ton istehsal gücünə malikdir. Təkcə ötən il ixracat 574 milyon dollar həcmində olmuşdur.

“Petkim”in 15 əsas istehsal müəssisəsində və 6 köməkçi müəssisəsində 60-a yaxın müxtəlif növ məhsul istehsal olunur. Bu məhsullar ölkə daxilində, demək olar ki, bütün sənaye sahələrində işləyən 1500-dən çox alıcı tərəfindən istifadə olunur. Nəticə etibarilə Türkiyənin neft-kimyə məhsulları üzrə ehtiyacının təxminən 16 faizini “Petkim” qarşılayır. Eyni zamanda “Petkim” xaricdə 350-dən çox alıcı portfelinə malikdir. Zavodun məhsulları 78 ölkəyə ixrac olunur.

“Star” zavodunun tikilməsindən sonra “Petkim” əsas xammalı olan naftanı xarici neft emalı zavodlarından ixal etmək əvəzinə indi “Star”dan boru kəməri ilə birbaşa götürərək logistika xərclərinə qənaət edir. Əvvəllər fərqli keyfiyyətlərdə ixal olunan nafta əvəzinə “Star” zavodundan istənilən keyfiyyətdə nafta almaq “Petkim” üçün daha keyfiyyətli istehsal, səmərəlilik və xammal təchizatı təhlükəsizliyi deməkdir.

Pandemiya və məhsulların qiymətlərinin aşağı düşməsinə baxmayaraq, “Petkim” 2020-ci ildə əməliyyat gəlirlərini 21 faiz artıraraq 1,9 milyard lirəyə çatdırıb. Pandemiya dövründə daxili bazara önəm verən “Petkim”in 2019-cu ildə 60 faiz təşkil edən daxili satış payı 2020-ci ildə 67 faizə yüksəlib. Xalis mənfəət isə 14 faiz artaraq 1,1 milyard lirə təşkil edib.

Pandemiya dövründə “Petkim”də istehsalın fasiləsiz davam etməsinin əsas səbəbi “Star” Neft Emalı Zavodu ilə integrasiya edilmiş fəaliyyət olub. Dünyada ticarətin dövryyəsinin azaldığı bir dövrdə “Petkim” ehtiyacı olan əsas xammal kimi naftanı “Star” zavodundan fasiləsiz və yüksək keyfiyyətlə tədarük edib. Buna görə zavod pandemiya dövründə fəaliyyətini uğurla davam etdirib.

Eyni zamanda “Petkim” pandemiya dövründə xüsusilə ehtiyac yaranan tibbi məhsulların istehsalı üçün lazımı qədər xammal verib. Bununla da zavod səhiyyə sektoruna əhəmiyyətli dərəcədə töhfə verib.

İndiyədək TANAP-la Türkiyəyə 13,4 milyard kubmetr təbii qaz ötürülüb

SOCAR depolama neft məhsullarının və təbii qazın tanklarda saxlanması, quru və dəniz tankerlərinə doldurma əməliyyat-

ları və dəniz tankerlərdən tanklara tökmə əməliyyatları kimi fəaliyyətləri həyata keçirir. Bölgədə maye yanacaq və LPG-nin eyni yerdə saxlanması yeganə anbardır. Eyni zamanda SOCAR Depolama Egey bölgəsinin ən böyük anbar terminalı, ümumilikdə isə Türkiyənin ən böyük 5 anbar terminalından biridir. STAR zavoduna boru kəməri ilə integrasiya olunmuş SOCAR Depolama, yüksək tutumu sayəsində zavod üçün əməliyyat rahatlığını təmin edir.

Bütövlükdə, “SOCAR Türkiyə” qardaş ölkənin ən böyük investoru və birbaşa, yaxud dolay yolla 10 mindən çox insanı işlə təmin edir. Mətbuat konfransında bu barədə danışan Zaur Qəhrəmanov onu da bildirdi ki, “SOCAR Türkiyə” Türkiyənin cari kəsrinin bağlanması 2 milyard dollara yaxın töhfə verir.

TANAP isə Türkiyənin təbii qaz ehtiyacının təqribən 12 faizini təmin etmək gücünə sahibdir. 30 iyun 2018-ci il tarixdən 26 noyabr 2021-ci il tarixə qədər TANAP-dan Türkiyəyə ötürülən təbii qazın miqdarı 13,4 milyard kubmetr təşkil edib.

Azərbaycan media təmsilçiləri daha sonra İzmirdən Əliqaya rayonuna səfər edərək “Star” Neft Emalı və “Petkim” Neft-Kimyə zavodlarının fəaliyyəti ilə yaxından tanış oldular. Burada mətbuat konfransında “SOCAR Türkiyə”nin Emal və Neft-Kimyə Bölməsinin rəhbəri və “Petkim”-in baş direktoru Anar Məmmədov zavodların fəaliyyəti barədə ətraflı məlumat verdi. Qeyd etdi ki, 2024-cü ildən “Star” Neft Emalı Zavodunun istehsal həcmi daha da artması proqnozlaşdırılır. Bildirdi ki, 2030-cu ildən xüsusilə neqliyyat sektorunda neftə olan tələbatın azalacağı, amma buna baxmayaraq Türkiyə bazasında neft-kimyə sektorunun böyüməsi gözlənilir.

Həmçinin “Star” zavodunun anbar tutumu 1,6 milyon kubmetrdən 2,2 milyon kubmetrə qədər artacaq. Anar Məmmədov bildirdi ki, gündəlik 35 min kubmetr xam neft işləmə qabiliyyətinə malik olan neft emalı zavodunun saxlama tutumu 2020-ci ildə yeni məhsul çənləri layihəsinin tamamlanması ilə 1,9 milyon kubmetrə çatıb. “Səmərəliliyi və əməliyyat rahatlığını artırmaq üçün təxminən 600 milyon dollar əlavə investisiya qoyulur. Bu investisiyalar başa çatdıqda, “Star” Neft Emalı Zavodunun anbar tutumu 1,6 milyon kubmetrdən 2,2 milyon kubmetrə qədər artacaq. Bu həcm ildə 11 milyon ton neft emalı edən bir neftayırma zavodu üçün ideal ölçüdür.”

Azərbaycan-Türkiyə qarşılıqlı ən gözəl nümunələrindən biri iki dövlətin enerji sahəsində geniş əməkdaşlığıdır. “SOCAR Türkiyə”nin tabeliyində fəaliyyət göstərən zavodların və digər enerji layihələrinin hər biri həm Azərbaycanın, həm də Türkiyənin iqtisadiyyatlarına böyük töhfələr verir.

Rəşad CƏFƏRLİ,
“Azərbaycan”

Bakı-İstanbul-İzmir-Bakı

Heydər Əliyev adına...

BDÖZ hələ uzun illər Azərbaycana və regiona fayda gətirəcək

Bu zavod sovet dönməndə SSRİ-nin başqa bir şəhərində tikilməli idi. O zaman Azərbaycana rəhbərlik edən Ulu Öndər Heydər Əliyevin uzaqgörənliyi, gərgin mübarizəsi, siyasi nüfuzu sayəsində belə nadir bir müəssisənin Bakıda tikilməsi mümkün oldu.

Bu, uzun illərdir ölkəmizin iqtisadi inkişafına böyük töhfələr verən Bakı Dərin Özüllər Zavodu - BDÖZ-dür. Prezident İlham Əliyevin 2004-cü il martın 10-da imzaladığı “Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyev oğlu Əliyevin xatirəsinin əbədiləşdirilməsi haqqında” Fərmanı ilə BDÖZ-ə öz yaradıcısının - Ulu Öndərin adı verilib. Müəssisə bu adı şəərəllə daşıyır.

Əvvəlcədən nəzərdə tutulduğu kimi, BDÖZ nəinki Xəzər dənizi regionunda, həmçinin keçmiş sovetlər birliyinin digər hövzələrinin şəhərlərində də özüllər və platformaların tikintisini təmin etməli idi. Zavodun inşa edilməsinə 1978-ci ildə başlandı. Onun əsas texnologiyası avadanlıq və yükqaldırma mexanizmləri ilə təchiz olunmasında ETPM fransız firması və “Demaq” Almaniya şirkəti iştirak etdilər.

BDÖZ tikildikdən ətrafında müvafiq infrastruktur yaradıldı. Beləliklə, Sahil qəsəbəsində yaşayış evləri, uşaq bağçaları, məktəblər, texniki peşə məktəbləri və ticarət obyektləri inşa edildi. 1984-cü ilin aprel ayında zavod ildə 60 min ton metal konstruksiyaları istehsal etməklə layihə gücü ilə işləməyə başladı. 1985-ci ildə dərin özüllü platforma üçün birinci dayaq bloku BDÖZ-ün yanalma körpüsündən daşıma gəmisinə yüklənərək daimi nöqtəsinə göndərildi və orada quraşdırıldı. Ümumiyyətlə, o vaxt müəssisənin istehsal gücü çərçivəsində bir sıra məmullat növlərini baxılış nəzərdə tutulmuşdu ki, bunlar 25 min tonluq dəniz stasionar platformalarının dayaq hissələri, 30 min tonluq payalar, 5 min tonluq göyertələr idi.

1987-ci ildə BDÖZ-ün əsasında “Şelfayihətikinti” İstehsalat Birliyi təşkil olundu. İstehsalat birliyinin təyinatı Xəzər dənizinin şelf zonasında neft və qazın kəşfiyyatının başa çatdırılması və hasilatı üçün dərin dəniz platformalarının dayaq hissələrinin hazırlanması idi. Strukturun tərkibinə BDÖZ-dən başqa, bir neçə tikinti-quraşdırma, neqliyyat, energetika idarəsi, təsərrüfat və ticarət müəssisələri daxil edildi.

2003-cü il yanvarın 24-də Ulu Öndər Heydər Əliyevin fərmanı ilə müəssisəyə keçmiş adının qaytarılması haqqında qərar alındı. Birliyin idarə və müəssisələri isə sənə kimi BDÖZ-ün tərkibinə daxil edildi.

Qısaca ifadə etsək, bu zavod Azərbaycanın enerji sektorunun gələcəyinə qoyulmuş nəhəng bir sərmayə idi. Getdikcə müəssisə dəniz

tismar olunan platformaların bir çox ən vacib hissələri bu müəssisədə tikilib. Zavod işlənməkdə olan digər yataqlarımız üçün də genişmiqyaslı tikinti-quraşdırma işləri həyata keçirib və bu istiqamətdə fəaliyyətini uğurla davam etdirir. Tikildiyi ən müasir platformalarla bəhəm BDÖZ özü də müasirləşir və təkmilləşir. Görülən işlərə müvafiq olaraq müəssisənin infrastrukturunu genişləndirilib, modernləşdirilib.

BDÖZ-ün fəaliyyəti daim Prezident İlham Əliyevin diqqət mərkəzindədir. Dövlətimizin başçısı dəfələrlə müəssisədə olub, yeni layihələrə xeyir-dua verib, görülən işlərə, burada çalışanların əməkhaqqı, dolanışığı ilə maraqlanıb.

2003-cü il noyabrın 24-də Prezident İlham Əliyev BDÖZ-ün 25 illik yubileyi münasibətilə jurnalistlərin tədbirinə sonuna jurnalistlərin suallarını cavablandırarkən zavodun tarixini bir daha xatırladı, əhəmiyyətini vurğuladı: “Bu zavod ələ-belə zavod deyil, onun yaradılması da tarixi hadisədir. Burada deyildi, əgər 25 il əvvəl bu zavod Azərbaycanda tikilməyeydi, belə də bu layihələr belə uğurla həyata keçiriləydik. İlk növbədə, burada görülən işlərin sürəti azaldılacaqdı, yəddi il yubanma ola bilərdi. Ümumi xərclər 700 milyon dollar arta bilərdi. Əlbəttə, zavodun Azərbaycanda tikilməsi məhz o vaxt Heydər Əliyevin fəaliyyəti nəticəsində olubdur. O vaxt mərkəzi hökumət bu zavodu Həştərxan şəhərində tikmək qərarına gəlmişdi. Amma Heydər Əliyevin müdaxiləsindən sonra zavod Azərbaycanda tikildi. Bu gün burada 3500 azərbaycanlı işçiyə, yüksək maaş alır... Neft sektoru uğurla inkişaf edir. Neft sektorunda əldə olunan nəticələr ancaq cənab Prezident Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Əgər o, gərgin vaxtlarda təşəbbüs, qətiyyət göstərməyeydi, bu layihələr ələ layihə olaraq qalacaqdı”.

1987-ci ildə BDÖZ-ün əsasında “Şelfayihətikinti” İstehsalat Birliyi təşkil olundu. İstehsalat birliyinin təyinatı Xəzər dənizinin şelf zonasında neft və qazın kəşfiyyatının başa çatdırılması və hasilatı üçün dərin dəniz platformalarının dayaq hissələrinin hazırlanması idi. Strukturun tərkibinə BDÖZ-dən başqa, bir neçə tikinti-quraşdırma, neqliyyat, energetika idarəsi, təsərrüfat və ticarət müəssisələri daxil edildi.

2003-cü il yanvarın 24-də Ulu Öndər Heydər Əliyevin fərmanı ilə müəssisəyə keçmiş adının qaytarılması haqqında qərar alındı. Birliyin idarə və müəssisələri isə sənə kimi BDÖZ-ün tərkibinə daxil edildi.

Qısaca ifadə etsək, bu zavod Azərbaycanın enerji sektorunun gələcəyinə qoyulmuş nəhəng bir sərmayə idi. Getdikcə müəssisə dəniz

Flora SADIQLI,
“Azərbaycan”

Türkmənistanın Aşqabad şəhərində İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının noyabrın 28-də keçirilən XV Zirvə toplantısının qətnaməsi bir neçə məsələ baxımından diqqətçəkəndir. Zirvə görüşündə Azərbaycanın öz ərazilərini işğaldan azad etməsi münasibətilə illər dövlətimizin başçısına təbriklər ünvanlandı.

Bununla yanaşı, sənədə KTMT-yə üzv ölkələr həmin ərazilərdə yenidənqurma layihələrinə investisiya qoymağa çağırılır. Qarabağ və ətraf ərazilərin 28 ildən sonra 44 günlük Vətən müharibəsində işğaldan azad olunması bütün beynəlxalq tədbir və görüşlərdə - sammitlərdə və konfranslarda birmənalı şəkildə təqdir olunur. Təcavüzkar Ermənistanın Cənubi Qafqazda alovlandırdığı “ocaq”ın söndürülməsi haqqın, ədalətin bərpası kimi dəyərləndirilir.

Hökumətlərarası regional təşkilat olan İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının əsas məqsədi üzv dövlətlərin və bütövlükdə bölgənin davamlı iqtisadi inkişafına töhfə verməkdən ibarətdir. 1964-cü ildə Türkiyə, Pakistan və İran tərəfindən “Regional İnkişaf üçün Əməkdaşlıq” adı ilə yaradılan təşkilat 1985-ci ildə İƏT kimi yenidən qurulub.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin uzaqgörənliklə irəliləyən idəyaların zamanı gəldikcə həyata vəsiqə qazanmasının, bu kontekstdə tezliklə İƏT-in Tədqiqat Mərkəzinin Bakıda fəaliyyətə başlayacağı artıq şübhə doğurmur.

Xatırladaq ki, Ulu Öndər Heydər Əliyev 2002-ci ildə İstanbulda keçirilmiş İƏT üzv ölkələrinin dövlət və hökumət başçılarının VII Zirvə Görüşündə Tədqiqat Mərkəzinin Bakıda yaradılması təklifi ilə çıxış etmişdi. 2006-cı ildə İƏT-in Bakıda keçirilmiş IX Zirvə Görüşündə Mərkəzin Bakı şəhərində təsis edilməsi təklifi Prezident İlham Əliyev tərəfindən təkrar irəli sürülmüşdü. 2021-ci ilin mart ayında İƏT-in Türkiyənin sədrliyi ilə videokonfrans vasitəsilə keçirilmiş XIV Zirvə Görüşündə Mərkəzin nizamnaməsi imzalanmışdı.

Soçi görüşündən sonra Prezident İlham Əliyevin İƏT tribuna-

sından Zəngəzur dəhlizinin artıq reallığa çevrilməsini bəyan etməsinin əhəmiyyəti də çox böyükdür. Bu yeni neqliyyat infrastrukturunun “Şərqi-Qərbi” və “Şimal-Cənub” dəhlizlərinin önəmli hissəsinə çevriləcəyi, üzv ölkələrin də bundan böyük fayda götürəcəyi barədə Azərbaycan Prezidentinin səsləndirdiyi fikirlər bir daha təsdiqləyir ki, ölkəmiz son illər faktiki olaraq Avrasiyanın əsas və etibarlı neqliyyat, logistika mərkəzlərindən biri olub. Zəngəzur dəhlizinin reallaşması regionun neqliyyat sektorunda yeni imkanlar yaradacaqdır. Ərazilərin işğaldan azad olunmasından dərhal sonra Azərbaycanın bu ərazilərdə genişmiqyaslı yenidənqurma işlərinə başlaması, yalnız özünün maliyyə resurslarına axsalanaraq sınırdan yeni şəhər və kəndlərin salınması, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun “yaşıl enerji” bölgələri elan edilməsi kontekstində Azərbaycan Prezidentinin İƏT-də də

qurucu lider kimi tanınmasına gətirib çıxardır.

Ən vacib məqamlardan biri də odur ki, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının üzvü olan Qazaxıstan və Qırğızıstan prezidentləri Qarabağ Zəfərinə görə Azərbaycana təbrik ünvanladılar.

Bundan öncə, noyabrın 8-də isə Belarusun dövlət başçısı telefon vasitəsilə Azərbaycan Prezidentinə poçtillik qarşılığının bir il bundan əvvəl başa çatması münasibətilə öz təbrikini çatdırmış, hər iki tərəfin xeyrinə olan sülh quruculuğu prosesinin başlanmasının vacibliyini vurğulamışdır. Belarusun Prezidenti Qanu da qeyd etmişdi ki, Cənubi Qafqazda neqliyyat kommunikasiyalarının və qarşılıqlı iqtisadi fəaliyyətin bərpası regionda möhkəm sülhün əsasını olmalı, orada yaşayan bütün xalqların rifahını və təhlükəsizliyini təmin etməlidir.

Bu mövqeləri ilə Ermənistanın son ümidini də fiaskoya uğratmış

olan hər üç ölkə Vətən müharibəsi dönməndə prosesə zərər qədər də müdaxilə etməmişdi. Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin “Azərbaycan öz ərazilərində müharibə aparır” deməsi isə KTMT-nin seyrçi mövqeyi ilə üst-üstə düşməsə də, qələbədən bir il ötdükdən sonra İƏT KTMT üzvləri ilə birlikdə haqqın və ədalətin tələbini rəsmi sənədə təsdiqləmişdi.

Qəbul edilən qətnamədə “Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan liderlərinin imzaladığı sənədlərdə yer almış dəhliz” fikrinin öz əksini tapması həqiqətən qələbəsinin təntənəsidir.

Bu da onun təsdiqidir ki, Azərbaycanın öz ərazilərini beynəlxalq hüquq çərçivəsində işğaldan azad etməsi haqqı işidir və buna dəstək verən ölkələrin sayı artmaqdadır. İşğalçıları narahat edən isə beynəlxalq toplantılarda Ermənistanın adının çəkilməməsidir.

Azərbaycan Prezidentinin müharibənin səbəb və nəticələri ilə bağlı fikirlərini, fakt və arqumentlərini səbirli dinləyənlər Ermənistan adından danışan baş nazirinə etika xətrinə qulaq asmağa məcbur görünür. Onu da qeyd edək ki, təbrik edən ölkələrin 3-ü KTMT-nin üzvüdür.

Əlbəttə, bütün bunlar təcavüzkarlığının acı sonluğuna yaşamağa məhkum olan işğalçı Ermənistanın KTMT-də nüfuzunun getdikcə azalması, bir sözlə, qoşulduğu təşkilatların götürüldükləri öhdəliklərdən yararlanmağa üzü olnadığının bariz nümunələridir.

Həm 44 günlük savadın əvvəl, həm də müharibənin gedişində Ermənistan rəhbərliyi dəfələrlə KTMT-dən dəstək alacağı, təşkilatda Azərbaycan əleyhinə qərarların qəbul ediləcəyi barədə açıqlamalar vermişdi. Bu da gözəldiklərinin sonu: Azərbaycan Vətən müharibəsində olduğu kimi,

bu gün də diplomatik müstəvidə təcavüzkarı layiq olduğu yerdə oturtmağa qadir olan siyasətini davam etdirir.

İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə hər bə və sülh meydanında paralel fəaliyyətin uğurlu nəticəsi tam sübuta yetirilib. Hər bə meydanında aldığımız “demir yumruğ”un zərbəsinin ardından diplomatiya çərçivəsində əksər dövlətlərin haqqın yanında olması səlim İrəvanı çıxılmaq vəziyyətinə salıb. Azərbaycan isə dünya ölkələri ilə ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlığı genişləndirərək, regionda əbədi sülhün memarı olduğunu təsdiqləyir.

Bu da Ermənistanla daha bir ağır zərbə: İƏT-in XV Zirvə toplantısının qətnaməsində ermənilərə məhz soyuq - “səssiz sülh”dan açılan atəş təsiri bağışladı...

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU,
“Azərbaycan”

Ermənistanla daha bir ağır zərbə

İƏT-ə üzv ölkələrin XV Zirvə toplantısının qətnaməsi də erməniləri məyus etdi

◆ Jurnalist araşdırması**İrəli və geri gedən saat əqrəbləri****Bəzi ölkələr "yay-qış vaxtı"nın tətbiqi ilə bağlı hələ də tam razılığa əldə edə bilməyiblər**

Gün işığından səmərəli istifadə məqsədilə saat əqrəblərinin irəli və geri çəkilməsi ideyasının ilk dəfə 1784-cü ildə amerikalı alim, siyasətçi Benjamin Franklin tərəfindən irəli sürüldüyü deyilsə də, bu, tam olaraq, öz təsdiqini tapmışdır.

Bələ deyilir ki, Franklin enerjiyə qənaət məqsədilə satirik formada dediyi bu fikir yalnız insanların yayda erkən ayağa qalxmasından ibarət idi. Bu ideyanın ilk təşəbbüsünə kimi London inşaatçısı Vilyam Villet (1857-1915) təqdim edilir. O, aprelin dörd bazar gününün hər birində saatları 20 dəqiqə irəli çəkməyi, sentyabrın dörd bazar günündə eyni formada geri çəkməyi təklif edirdi.

"Yay vaxtı"nı ilk tətbiq edən ölkə

Bu təşəbbüsü dəstəkləyərək "yay vaxtı"nı tətbiq edən ilk ölkə Almaniyaya olub. Almanyanın 30 aprel 1916-cı ildə "yay vaxtı"na keçməsindən sonra Villetin sxemi əsasında Böyük Britaniya və Amerika Birləşmiş Ştatları da eyni addımı atıb. Lakin mövsümi vaxt tətbiq edən bir çox ölkələr sonradan ondan imtina ediblər. Bu sistemə ilk tətbiq edən Almaniyaya 1918-ci ildə saatların əqrəblərinin dəyişdirilməsindən imtina etsə də, 1940-cı ildə yenidən qərarını dəyişdirib.

Hər il mart ayının sonuncu bazar günündə saat əqrəblərinin irəli çəkilməsi "yay vaxtı"na, oktyabrın sonuncu bazar günündə isə geri çəkilməsi "qış vaxtı"na keçid etmə vaxtına yaxın ölkələrdə, eləcə də şimal və cənub qütblərinə yaxın regionlarda aktual deyil. Çin, Yaponiya, Hindistan və ekvatora yaxın olan əksər ölkələr saatların əqrəblərini dəyişməyi təcrübəsindən faydalanmırlar. İldə iki dəfə fərqli vaxt rejiminə keçid bir neçə saat qurşağında yerləşən, o cümlədən günün işıqlı hissəsinin minimal həddinin iş vaxtından az olduğu ölkələr üçün aktualdır. Vaxt dəyişikliyinə əleyhinə olan ölkələr il ərzində saat əqrəblərini geri və irəliyə çəkilməsini dəstəkləməsələr və bunun heç bir faydasız olmadığını iddia etsələr də, bəzi ölkələrdə bu təcrübə indiyədək tətbiq edilir.

Avropa ölkələri yay-qış vaxtına keçidin ləğvini təxirə salıblar

Hazırda Avropa, Şimali və Cənubi Amerikanın təxminən 70 ölkəsi saat əqrəblərini dəyişir. Avropa İttifaqı dövlətləri 1996-cı ildən qış və yay vaxtına keçid üçün vahid qayda tətbiq edirlər. Lakin bunu tətbiq edən ölkələr arasında da "qış-qış" vaxtına keçidin zəruri olub-olmaması ilə bağlı fərqli fikirlər var. Bunun nəticəsində ki, Avropa Parlamenti 2019-cu ildə saatların əqrəblərini dəyişdirilməsindən 2021-ci ildə dayandırılmasına səs versə də, bu, tətbiq edilmir.

Məsələ ilə bağlı yekdil razılığa əldə edilə bilməyən ölkələr bu dəyişikliyin tətbiqini hələlik təxirə salıblar. Lakin Avropa İttifaqı ölkələri, eləcə də Avropa üzvü olmayan bir çox ölkələr ildə iki dəfə saat əqrəblərini yerini dəyişməkdə davam edirlər. Avropa İttifaqı dövlətləri ötən illərdə olduğu kimi, bu il də oktyabrın sonuncu bazar günündə, yeni 31-də saatın əqrəblərini geri çəkərək qış vaxtına keçiblər. Al-yə üzv dövlətlər tələb edirlər ki, "yay-qış" vaxtına keçidin tətbiqinin dayandırılması üçün ona əsas verən konkret araşdırmanın elmi nəticələri ortaya qoyulsun, dəyişikliklərin mənfəi və müsbət tərəfləri sübuta yetirilsin.

"Yay-qış" vaxtının tətbiqi təcrübəsindən artıq bir neçə ildir ki, qonşu Rusiya və Türkiyə də imtina edib. Hazırda hər iki ölkədə sabit saat qurşağına keçid tətbiq edilir, bu ölkələrdə "yay-qış" vaxtlarına keçilmir. Ancaq Türkiyədə sabit saat qurşağına keçidin tətbiqinin davam etdi-

rilməsi də müəyyən qədər müzakirələrə səbəb olub. Belə ki, sabit saat qurşağına keçilərkən ölkənin olduğu meridian-dakı qış saati deyil, müvafiq tətbiq olunan yay saati əsas götürülür. Bu səbəbdən suttanın işıqlı vaxtının müddətinin azaldığı iddia edilir. Rəsmilərsə Türkiyədə "yay-qış" vaxtları ilə bağlı dəyişiklikliyin olmayacağını açıqlayıblar.

1997-ci ildən "yay-qış" vaxtlarına keçən Azərbaycan uzun illər aparılan müzakirələrdən sonra onun tətbiqini 2016-cı ildə dayandırdı. Ölkəmizdə "yay-qış" vaxtına keçidin ləğvinin zəruriliyi barədə qərar elmi cəhətdən əsaslandırılmaqla verilib.

Maraqlı nəticələr və ya iddialar

Mütəxəssislər hesab edirlər ki, regionda Günəşin saat 12:00-da kulminasiyaya nöqtəsində olması keçidin düzgünlüyü üçün əsas meyar kimi götürülməlidir. Enerjiden istifadəyə qənaət, keçidin ətraf mühitə, idarə, müəssisə və təşkilatlarda iş rejiminə, əmək məhsuldarlığına və insan sağlamlığına təsiri, təhsil sisteminə və bir sıra digər sektorlarda ortaya çıxan problemlər və sair keçid vaxtı nəzərə alınmalıdır.

Bələ halların öyrənilməsi ilə bağlı aparılan araşdırmalar zamanı maraqlı nəticələr ortaya çıxıb. ABŞ-da aparılmış sorğu nəticəsində müəyyən edilib ki, amerikalılar "yay vaxtı"ni daha çox bəyənirlər. Çünki "yay vaxtı"na keçiddə axşamlar daha çox işıqlı olur və nəticədə onları daha çox iş görə bilirlər. 1976-cı ildə Avstraliyada 2,7 milyon nəfər vətəndaş arasında aparılan sorğu iştirakçılarının 68 faizi "yay vaxtı"na üstünlük verdiyini açıqlayıb. Bəzi ekspertlər deyirlər ki, "yay vaxtı"nın daha çox sevilməsinin əsas səbəbi insanların uzun yay axşamlarından həzz almaları, enerjiyə qənaət kimi səbəblər, sadəcə, rasionallaşdırma deyil.

Ancaq bəzi mənbələr "yay vaxtı"nın tətbiqinin enerjiyə qənaət etdiyini təsdiqləyirlər. 1975-ci ildə ABŞ-da aparılmış araşdırmalardan bələ bir nəticəyə gəlinir ki, "yay vaxtı"na keçid bütün ölkənin elektrik enerjisindən istifadə göstəricisini kiçik, lakin əhəmiyyətli miqdarda, hər gün təxminən bir faiz azaldır. Buna səbəbə işıqlandırma və məişət təxnikasının işlədilməsi üçün daha az elektrik enerjisinin istifadə olunmasıdır. Bir evdə elektrik enerjisinin orta hesabla 25 faizi işıqlandırma, televizor və digər kiçik məişət texnikalarının işləməsinə sərf edilir ki, onlardan da daha çox axşam saatlarında istifadə edilir. Yeni Zelandiyada da enerji şirkətləri "yay vaxtı"nın tətbiqinə başlayanda enerji istifadəsinin 3,5 faiz azaldığını aşkar ediblər.

Türkiyə mütəxəssisləri isə öz ölkələrinin təcrübələrinə əsasən, sabit saat qurşağının tətbiqindən sonra elektrik enerjisi istehlakında cüzi artımın müşahidə olunduğunu deyirlər. Onlar sabit saat tətbiq edildikdən sonra enerji istehlakının israfı barədə iddiaları təkbiz ediblər.

Rusiya mütəxəssisləri də "yay - qış" vaxtının tətbiqini lazımsız sayıblar. Onlar hələ bir neçə il əvvəl verdikləri açıqlamada saat dəyişikliyi nəticəsində hər il Rusiyada 60-70 min insanın ölüyünü iddia ediblər. Mütəxəssislər 1980-1999-cu illər ərzində olan məlumatlara əsasən bildirlər ki, saatların əqrəblərinin bir saat irəli çəkilməsindən sonra keçən ilki iki həftə ərzində təcili tibbi yardım xidmətinə müraciət edənlərin sayı 12, bədbəxt hadisələrin sayı 29, miokard infarktından ölmə halları 75, intiharlar 66 faiz artıb.

2016-cı ildə aparılan başqa bir araşdırmada iddia edilib ki, "qış-qış" vaxtına keçid gündəlik yuxu azlığı üzündən ölümlə nəticələnən avtomobil qəzalarının sayı artır.

Hekimlər saatların ildə iki dəfə çəkilməsinin insan orqanizminə neqativ təsir göstərdiyini deyirlər. Lakin bu təsirin bir o qədər də böyük olmadığını söyləyirlər. Onlar hesab edirlər ki, insanların saatların əqrəblərini çəkildiyi gecə əvvəlki günlərə nisbətən yarımla saat tez yatsalar, bu təsiri minimuma endirə bilərlər.

İlhamə İSABALAYEVA, "Azərbaycan"**Bu gün fantastika, sabah reallıq****Dövrümüzün bu gerçəkliyindən Azərbaycan da kənarda qalmır**

Elmi axtarışlar dünyanı ildırım sürəti ilə dəyişdirir. Müasir kəşflər, innovativ texnologiyaların bir çoxunu anlamaqda insanlar bəzən çətinlik çəkirlər. Ona görə ki, bu tapıntıların bir qismi reallıqdan daha çox fantastikaya yaxındır. Qarışıqdan min dəfə kiçik unikal nanocərrahi təsəvvür edə bilərsiniz? Amma bəzi yenilikləri dərk edib-ətməyimizdən asılı olmayaraq, innovativ texnologiyaların, dünyanın heyran qoyan və ya şoka salan biləcəklərini tətbiqi gətirdikcə sürətlərin, qarşısı istəmək bələ, alınmaz olur.

Yaxın gələcəkdə və artıq bu günün özündə həyatımıza daha sürətlə təsir etmək gücündə olan bir sıra elmi kəşflər və innovativ texnologiyalar barədə müəyyən məlumatları bilmək maraqlıdır. Əsas meyar kimi isə bu kəşflərin səs-küy salıb gündəmi zəbt etməsinə yox, onların sabah insan həyatına daha çox təsir edə biləcəklərini potensial imkanlarını nəzərə alaraq. Söz açdığımız innovativ texnologiyaların bir qismi müəyyən səbəblər üzündən kommersiya marağına səbəb olmasa da, onların bəşəriyyətin gələcək inkişafında oynaya biləcəyi rol danılmazdır.

Bunlardan biri 3D metal çapıdır. 3D təxminən 30 ildən artıq bir zaman kəsiyində meydana gəlsə də, hələ ki günümüzdəki məhdud çərçivədə peşəkar dizaynerlər və fərdi prototiplər hazırlayan həvəskarlar tərəfindən istifadə olunur. Uzun illər obyektlərin plastik kütlələrdən savayı digər materiallardan hazırlanması çox bahalı proses kimi qalırdı. Artıq son zamanlar metaldan çap etmə nisbətən ucuz başa gələn əməliyyat kimi gətirdikcə sürət yığaraq müxtəlif detalların hazırlanmasına imkan yaradır. Bu texnologiyaların tətbiqinin sürətlənməsi sayəsində yaxın gələcəkdə istehsalçılar bəhə başa gələn və daim xərc tələb edən nəhəng anbarlardan imtina edə biləcəklər. Demir çap istehlakçıya alıcının tələb etdiyi anda istənilən hissəni çap etməyə imkan verəcək. Perspektivdə bütün istehsal prosesləri modernləşəcək, zavod və fabriklərin dünyada sayı nəzərə çarpmacaq dərəcədə azalmaqla yanaşı, hazırlanan detalların keyfiyyəti artacaq, daha yüngül və daha davamlı hissələr istehsal etmək mümkün olacaqdır. Artıq Bostonda "Markforged" şirkəti potensial sifarişçiləri üçün 100 min dollara başa gələ bilən bələ bir 3D printerinin üzərində işləyir. Bundan başqa, "General Electric" kompaniyası aviasiya üçün tələb olunan demir hissələri çap edə bilən printerin sınaqlarını aparır. Bu printerlərin lap yaxınlarda kütləvi istehsalı nəzərdə tutulur.

Sözgedik texnologiyalardan biri də süni embriondur. Britaniyalı alimlərin sonuncu kəşfi həyatın necə yaradılması haqqında qəbul olunmuş bütün təsəvvürləri darmadağın edib. Alimlər yalnız gövdə hüceyrələrindən istifadə edərək mayalanma aparından siçan embrionu yetişdirə biliblər. Düzdür, tədqiqatçılar etiraf edirlər ki, onların kəşfi olan embrion heç vaxt böyüyüb siçana çevrilməyəcək. Amma reallıq ondan ibarətdir ki, bu istiqamətdə elmi tədqiqatlar davam edir və əldə olunan nailiyyətlər bəşəriyyətə hansı sürprizləri bəxş edəcəyini proqnozlaşdırmaq mümkün deyil. İnsan embrionunun yetişdirilməsi barədə isə uğurlu proqnozlar verilmir və bir qədər müəmmalı görünür.

Süni yaradılan insanın bizlərdən fərqi və üstünlükləri nə olacaq? Umumiyyətlə, bu addımın atılması bəşəriyyət üçün Yaradandan özü ilə yarıya çıxmaq baxımından nə dərəcədə təhlükəlidir? Artıq insan iradəsinə tabe olmayan imtina edən süni intellektin dağıdıcı qüvvəsi haqqında yeni fantastik filmlər də müəyyən ağlaşıqmaz ssenarilərin inkişaf edə biləcəyini istisna etmir.

"Smart" (ağıllı) şəhərlər adlı texnologiya da var. "Ağıllı" şəhərlərin yaradılması o qədər də yeni ideya deyil və bu sahədə, demək olar ki, bütün cəhdlər həddən artıq bəhə başa gəldiyi üçün uğursuz-

luqla nəticələnmişdir. Lakin iki nəhəngin - "Alphabet" holdinqi ilə, "Sidewalk Labs" kompaniyasının birgə səyləri gözənlənməz nəticələrə səbəb olmuşdur. Onlar Kanada hökuməti ilə sahili limanlarının göstəricilərinin yaxşılaşdırılması üzərində işləyirlər və artıq müəyyən nəticələrə nail olacaqları şübhə doğurmur. Əldə olunan təcrübə isə "ağıllı" şəhərlərin salınmasına müsbət nəticələrə imza atmağa imkan verir. Və çox qürurlu faktdır ki, həmin nəticələrə yaranılan ilk ölkələrdən biri də Azərbaycandır.

Bir neçə kəlmə də süni intellekt barədə. Bu günədək süni intellekt "Baidu", "Amazon", "Microsoft" və "Google" kimi nəhəng texnoloji şirkətlərin əsas oyuncağı sayılırdısa, başqaları üçün süni intellekt həddən çox bahalı və mürəkkəb əlçatmaz innovasiya kimi qalırdı. İndi bu problemin həlli bulud xidmətlərindən istifadədən keçir. Bələ innovasiyalar sayəsində neyroşəbəkələrin həyatın bütün sahələrinə tətbiqi asanlaşır və onun hazırlanması sadə proqramlar qədər asan başa gəlir. Bələliklə, süni intellekt standart texnoloji proseslərə tətbiqinin müddətləri genişlənir və o, adi fermerdən tutmuş məktəbliyədək hamı üçün əlçatan olur.

Neyroşəbəkələrin yayılması texnologiyası da maraqlı doğurur. Müasir neyroşəbəkələrin uzun müddət çoxsaylı şəkilləri tanınmasına baxmayaraq, onlar nəyi isə sərbəst düşünüb həll etməyə aciz idilər. Çünki bunun üçün təfəkkürə ehtiyac vardı. Bu tapıntının müəllifi Monreal Universitetinin əməkdaşı Ayan Qudfelloydur. Tədqiqatçı insan beyninin iki yarımkürədən ibarət sadələşdirilmiş riyazi modelini kəşf edərək, sadəcə, iki neyroşəbəkəni birləşdirə bildi. Alqoritmlər bu modeldə bələ hərəkət edir: əvvəlcə neyroşəbəkələr identik rəqəmləri tanımağı öyrədirlər. Məsələn, birinci neyroşəbəkəyə üçüncü əli əlavə edir. İkinci neyroşəbəkəyə isə bələ bir rəsmi nə vaxtsa gördüyünü və ya onun qəlp olmasını anlamağa kömək edirlər. Yeni proqram sərbəst şəkildə üçüncü əli olan adamın real olduğunu təyin etməlidir. Bələliklə, neyroşəbəkə yenidən nəse yarada və təşkil edə bilir. Bu minvalla texnologiya ən yüksək səviyyədə saxta mümkün hazırlamağa imkan yaradır. Eyni zamanda süni intellekt ətraf mühitə daha məhsuldar işləmək üçün böyük imkanlar verir.

Ən maraqlı innovasiyalardan biri olan "Babilistan balığı" "Google" kompauyasına məxsusdur. Onun hazırladığı 159 dollarlıq qulaqcıqlar avtomat rejimə 40 dillə sinqron tərcümə edə bilir.

Bəs genetik öncəgörmə nədir? Artıq anadan doğulan uşaqların genetik pasport alması da yaxın gələcəyin işidir. Bələ pasportda həddən artıq maraqlı məlumatlar (məsələn, fərdin hansı genetik xəstəliklərə meyilli olması) əksini tapacaq. Bu kəşf ən ağır xəstəlikləri bələ ilkin mərhələdə müalicə etməyə imkan yaradacaq.

Daha bir kəşf kvant kompüterlərinə aiddir. Həmin kompüterlərin istehsalı buraxılması səbəbsizliklə gözləyənər var. Bu, əsasən kimyaçılar üçün zəruridir. Bələ ki, onlar kvant kompüterlərdən istifadə etməklə yeni molekullar, elektrolitlər və daha dayanıqlı dərmanlar üçün elementlər yarada biləcəklər. Bizim alışdığımız müasir kompüterlər isə böyük hesablamada güclərə malik sistemlər yarada bildikləri üçün mürəkkəb tapşırıqların öhdəsindən gələ bilmirlər. Artıq Kaliforniyada "Rigetti Computing" startapı sübut etmişdir ki, kvant kompüterlərinin onlayn maşın təhsilində tətbiq etmək mümkündür. Şirkət özünün buludda yerləşən "Forest" kvant kompüterinə girişə əməliyyat istifadəçilərə imkan vermişdir ki, onun prosessorundan istifadə edərək 19 kubitə hesablamalar apara bilən sistemə qoşulsunlar.

Bütün bunlar göstərir ki, faktiki olaraq bəşəriyyət öz inkişafının yeni və sirlə bir dövrünə qədəm qoyur. Başqa sözlə, bu gün bələ fantastika kimi görünən sabah reallıq olur.

Bahadır İMANQULİYEV, "Azərbaycan"**◆ Dünya gündəmi****"Yaşıl enerji"nin rekord ili****Dünya 2021-ci ildə ən çox bərpaolunan enerjetikanın gücündən yararlanıb**

Beynəlxalq Enerji Agentliyinin (BEA) hesabatına əsasən, gələcəkdə təmiz enerjetikaya keçdi çətinləşdirə biləcək xammal qiymətlərinin artmasına baxmayaraq, 2021-ci ildə bərpaolunan enerjetikanın güclərini işə salınması ilk dəfə rekord müəyyən ediləcək.

Hazırda nə baş verir?

BEA-nın bərpaolunan enerji bazarı (BEB) ilə bağlı dərc edilmiş hesabatına əsasən, 2021-ci ilin sonunadək külək və günəş elektrik enerjisinin istehsalı üzrə rekord artım olacaq. İlk inkişaf mərhələlərə görə, 2021-ci ildə "yaşıl enerji" bazarının artımı, hətta BEA-nın əvvəllər verdiyi proqnozu da üstələyəcək.

Umumilikdə, 2021-ci ilin nəticələrinə görə, hətta ən zəif ssenari ilə bələ bütün dünyada 289 QVt-lik "yaşıl enerji" layihələri işə salınacaq ki, bu da ötən illik rekorddan 3 faiz çoxdur.

Süni istidafəyə verilən BEB güclərini yaradan çoxu günəş sistemlərinin payına düşür, sonrakı yerləri isə külək və hidroenergetika tutur.

BEA-nın proqnozlarına görə, yaxın beş ildə bərpaolunan enerjetikanın artımı sürətlənəcək və dünyadakı enerji güclərini artımının, demək olar, 95 faizini təşkil edəcək. Bu müddət ərzində bərpaolunan enerji 60 faizdən çox artacaq və hazırda mədən yatacağının və nüvə enerjetikasının payına düşən güclərə çatacaq.

Bu tendensiya hətta günəş və külək enerjisinin istehsalı və nəqlinin qiymətinin artmasına səbəb olan, bərpaolunan mənbələrdən xammal və elektrik enerjisinin qiymətinin artmasına nəzərə alınmaqla bələ davam edəcək.

Xarici amillər mane ola bilər

2020-ci ilin əvvəlindən çoxməqsədli güən batareyalarının istehsalı üçün işlədilən PV sınıfından olan polisilsiumun qiyməti dörd dəfədən çox, poladın qiyməti 50 faiz, alüminiumun qiyməti isə 80 faiz artıb. Bundan başqa, neq-liyyat xərcləri altı dəfə çoxalıb.

Nəticədə təxminən 100 QVt-lik müqavilə gücünün işə salınması malların qiymətlərinin kəskin sıçrayışları səbəbindən gecikdirilə bilər, bioyanaq bazarının artımı isə 3 faiz azalacaq.

Bərpaolunan enerji mənbələri sektorunun sürətli artımı göstərir ki, dünya birliyi iqlim dəyişikliklərinə qarşı mübarizə və karbon neytrallığına nail olmaq üçün "yaşıl enerji"yə keçməyə hazırdır. Buna baxmayaraq, BEA-nın nişkin proqnozları xammal məhsullarının qiymətlərinin artımına və onların çatdırılması kimi xarici amillərə qarşılaşa bilər.

Alternativ enerji mənbələri hansı gələcək gözləyir

Bir tərəfdən, bu, qaçılmaz olaraq elektrik enerjisinin qiymətinin artmasına gətirib çıxaracaq. Lakin neft-qaz sektoru üçün yüksək vergitutma nəzərdə tutan əksər ölkələrin milli siyasətlərini nəzərə alaraq, günəş və külək enerjisi hələ də iqtisadi baxımdan istehlakçı üçün ən cəlbədar variant ola bilər.

Digər tərəfdən, ekspertlər önümüzdəki illərdə bərpaolunan güclərin gözənlənmə artımının, malların və çatdırılmanın qiymətlərinin yüksəlməsi səbəbindən reallığa çevrilə bilməyəcəyindən narahatdırlar. Norveçin müstəqil konsaltinq şirkəti "Rystard Energy"nin proqnozlarına görə, 2022-ci il üçün nəzərdə tutulan günəş enerjetikası layihələrinin əksəriyyəti yaranmış vəziyyətdə əlaqədar güənə ki, təxirə salınacaq və ya ləğv olunacaq.

Rizvan CƏFƏROV, "Azərbaycan"

Müharibədə məğlubiyyətin və pandemiya dövrünün fonunda sosial-iqtisadi səhədə dərin böhran yaşayan Ermənistan da yoxsulluq həddi gündən-günə yüksəlir.

Ağırlaşan vəziyyət hakimiyyət üçün hər gün yeni problemlər yaradır. Qeyd olunur ki, ölkədə yoxsulluğun səviyyəsi ötən il 0,6 faiz artaraq 27 faizə çatıb. Bu, gündəlik gəliri 1,5 dollardan yuxarı olan, lakin minimum əməkhaqqına (ayda 140 dollar) bələ çatmayan insanlardır.

Ermənistan Milli Statistika Xidmətinin məlumatına görə, ölkədə minimum ərzaq səbəti 35 983 dram (70 dollardan çox), minimum istehlak səbəti 66 568 dram (texminən 135 dollar) təşkil edir. Ermənistanın minimum əməkhaqqı 68 min dramdır (141 dollar).

"İrəvank" qəzeti yazır ki, öten il yoxsulluğun ən yüksək səviyyəsi Şirak vilayətində olub ki, bu da

57,7 faiz təşkil edib. Ermənistan Statistika Komitəsinin məlumatına görə, yüksək səviyyə Qeğarkunik vilayətində də müşahidə olunub və bu, 56 faiz təşkil edib. Bu göstərici Tavuşda 46,1 faiz, Araqatsotnda 40,1 faiz olub. "İfrat yoxsulluğun ən yüksək səviyyəsi Araqatsotn (4,2 faiz) və Şirak vilayətində (3,1 faiz) müşahidə edilib. Əslində, Ermənistan vətəndaşının həyatı yaxşılaşmış və buna paralel olaraq əhalinin həyat səviyyəsi də gətirdikcə azalıb. Bu rəsmidir" - deyər nəşr bildirir.

2021-ci ilin yanvar-oktyabr aylarında Ermənistanın əvvəlki illərlə müqayisədə görünməmiş 6,9 faizlik yüksək inflyasiya qey-

də alınıb. Eyni zamanda ölkə iqtisadiyyatı ötenlik böhrandan çıxma bilməyib və əhalinin gəlirləri - pensiyalar, müavinətlər, məaşlar əsasən eyni qalıb. Odur ki, gələn il yoxsulluq probleminin daha da kəskinləşəcəyi, sosial problemlərin ağırlaşacağı və mühacirət dalğasının davam edəcəyi ehtimalı yüksəkdir.

Postmüharibə dövründə erməni ordusunda yaşanan xaos gətirdikcə daha geniş vüsət almışdır. Hər halda müharibədən sonra baş verən bu sübut edilib. Bunların fonunda "Sisakan" adlı silahlı dəstənin başçısı Aşot Minasyanın həbsə atılması ölkədə rezonans doğurub. Apellyasi-

ya Məhkəməsinin hakimi Tiqran Simonyanın çıxardığı qərar İrəvanda birmənalı qarşılanmayıb.

Hüquq müdafiəçiləri, müxalifətçilər hakimin müstəntiqin 15 noyabr 2020-ci il tarixli vəsatətini təmin etməsinə siyasi sifariş kimi qiymətləndiriblər. Minasyanın vəkil Miqran Poqosyan qərara reaksiya verərək deyib ki, həbs üçün faktlar vacib deyil, hakimiyətin istəyi önəmlidir: "Prokurorluğun şikayətinin mahiyyəti ondan ibarət olub ki, Minasyan, guya, ədalət mühakiməsindən yayınma bilmiş və ya işin araşdırılmasına mane olacaqmış. Eyni ortada bələ bir ehtimal olub. Öten ilin noyabrında birinci instansiya məh-

hansisa cinayət əməlinə verilən qiymətdən çox siyasi sifariş olduğunu bildirir. Hesab edir ki, Minasyanın gizlənməyi və ya istintaqa müdaxilə edəcəyi ilə bağlı itihamlar siyasi sifariş variantının lehine işləyir.

Ermənistanın Helsinki Komitəsinin sədri Avetik İsxanyan da haqqında söz açılan prosesin arzuolunmaz istiqamətə yönəldiyini deyib. O bildirib ki, məhkəmə sisteminə qorxu mühiti hökm sürür. Umumilikdə isə əksər erməni hüquq müdafiəçiləri "Sisakan" rəhbərinin həbsini siyasi qərar kimi qiymətləndirirlər.

Xatırladaq ki, Minasyan 2020-ci il noyabrın 14-də baş nazir Nikol

Elçin CƏFƏROV, "Azərbaycan"**İrəvan yenidən çalxalanır****Yoxsulluq səviyyəsi yüksəlir, həbs dalğasına qarşı etirazlar artır**

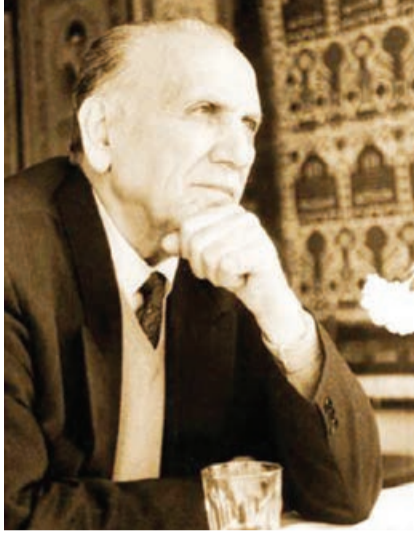

Mədəniyyət

● Kamil Əliyev - 100

Baş çatmaqda olan 2021-ci ildə Prezident İlham Əliyevin sərəncamları ilə Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatında və iqtisadi inkişafında xidmətləri olmuş neçə-neçə dövlət xadiminin, alim, akademik, hərbi, şair, yazıçı və digər görkəmli sənət və peşə adamlarının, COVID-19 pandemiyasının yaratdığı çətinliklərə baxmayaraq, yubileyləri qeyd edildi. Bu sıradan olan tədbirlərdən biri də dünyada Azərbaycan xalça rəssamlığı sənətinin görkəmli nümayəndəsi kimi tanınan, Xalq rəssamı, professor Kamil Müseyib oğlu Əliyevin anadan olmasının 100 illik yubileyidir.

çiliğindəki hissələr və emosional aləmini rəng çalarları vasitəsilə canlandıraraq tamaşaçının ruhuna, mənəvi dünyasına təsir göstərə bilir. Azərbaycan şairi Məhəmməd Füzulinin anadan olmasının 400 illiyinə həsr edilən xalçanın tərəvəti, şux rəngli naxışları Füzuli lirikasının dərinliyini tamaşaçıya çatdırır. Bu xalq sənətimizin qiymətli bir incisi kimi, Azərbaycan Dövlət İncəsənət Muzeyinin daimi ekspozisiyasına daxil edilmişdir.

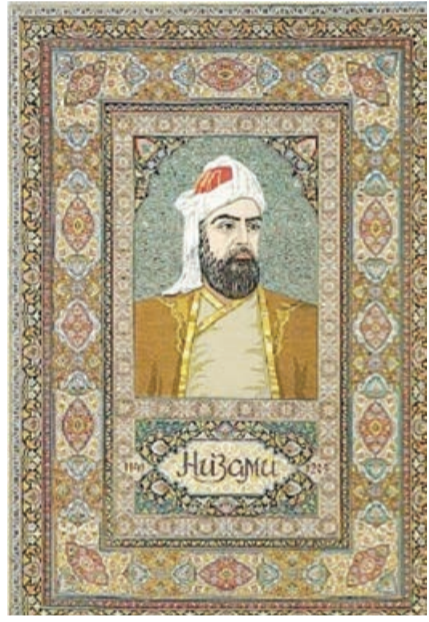

Xalçının uğuru rəssamı o qədər ruhlandırır ki, o, bir müddət keçəndən sonra İmadəddin Nəsimi və Nizami Gəncəviyə həsr edilmiş xalılar da yaradır. Rəssam bu dahi şairlərimizin hər birinin yaradıcılığına və dünyagörüşünə xas olan cəhətləri xalça sənətinin ifadə vasitələri ilə açmağa səy göstərir və məqsədinə də nail olur. Hazırda Bakıda Azərbaycan Xalça Muzeyində nümayiş etdirilən Nizami Gəncəvi xalçasının iki başqa variantı da var. Onlardan birini müəllif Kiyevdə keçirilən Azərbaycan ədəbiyyatı və incəsənəti günlərində özbək xalqına bağışlamışdır. Kamil Əliyevin portret-xalçalarının ikinci silsiləsi müxtəlif ölkələrin tanınmış siyasət və dövlət xadimlərinə həsr olunmuşdur.

Kamil Əliyev sənətinin böyüklüyünü göstərən digər nümunələrdən biri Türkiyənin 9-cu Prezidenti Süleyman Dəmirəlin portretini əks etdirən xalçadır. Süleyman Dəmirəl xalçaçı-rəssamın bu işini görərək heyretini gizlədə bilməyərək demişdir: "Bu, Süleyman Dəmirəldir, onda bəs mən kiməm?" Kamil Əliyev 1999-cu ildə xalqımızın taleyində əbədi iz qoymuş Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ölkəmiz Ali Baş Komandanı kimi general mundirində portret xalçasını yaratmışdır. Bu portret ictimaiyyət ara-

sında böyük rəğbətlə qarşılanmışdır. Heydər Əliyevin portreti onun 75 illiyinə hədiyyə idi. Ümummilli Lider Heydər Əliyev xalça baxarkən susmuş, əlini ilmələrə sürterek demişdir: "Kamil, sən xalçaların dil açıb danışır, insanı söhbətə çağırır".

Həqiqətən də bu xalçada Ulu Öndərin müdrikliyinin, qüvvətinin və qüdrətinin ən müxtəlif rəng çalarları fonunda məharətlə ifadə olunması hər kədə heyret doğurur. Ümummilli Lider onun sənətini yüksək qiymətləndirmişdir. Kamil Əliyev yaradıcılıq irsini diqqətə çəkən Heydər Əliyev demişdir: "Onun əsərləri Azərbaycan xalçaçılıq sənətində, rəssamlıq məktəbində daim yaşayacaqlar və çox görkəmli əsərlər kimi Azərbaycan mədəniyyəti xəzinəsində öz yerlərini tutacaqlar". Kamil Əliyev incəsənətimizi yüksək qiymətləndirən görkəmli sənətkarlardan biridir. Rəssamın əsərləri Paris, London, Tokio, Dehli, Ankara, İstanbul, Tehran, Moskva, Kiyev və başqa şəhərlərin nüfuzlu muzey və qalereyalarında nümayiş etdirilərək tamaşaçıların rəğbətini qazanmışdır.

Kamil Əliyevin zəngin yaradıcı əməyi xalqımız və dövlətimiz tərəfindən layiqincə qiymətləndirilmişdir. O, Azərbaycan Respublikasının "Xalq rəssamı" adına, ölkəmiz ən yüksək mükafatı olan "İstiqlal" ordeninə layiq görülmüşdür. Xalq dekorativ-təbii sənəti sahəsində gördüyü səmərəli elmi işlərə görə ona professor elmi dərəcəsi verilmişdir. Azərbaycan xalçaçılıq sənətinin klassiki, rənglər və ilmələr şərhkarı, həyatı naxışlarda əbədiləşən Kamil Əliyevin vaxtilə yaşadığı evin qarşısında onun xatirə lövhəsi vurulmuş və ev-muzeyi yaradılmışdır.

Rəhmən SALMANLI, "Azərbaycan"

● Aşiq Ələsgər - 200

Dədə Ələsgərin yurdunun acı taleyi

Basarkeçərin adının saxtalaşdırılması ilə yanaşı, soydaşlarımız da soyqırımına məruz qaldılar

Tarix saxtalıq sevmir. Hansı xalq öz tarixində saxtalıq edir, demək, dünəni olmayıb. Ona görə gələcəkləri də şübhə altına düşür. Söhbət Azərbaycan xalqına və dövlətinə iki əsrə yaxındır torpaq iddiasından əl çəkməyən, türk dünyasını soyqırım törətməkdə suçlamağa çalışan erməni daşnaklarının öz tarixlərini saxtalaşdırmaqlarından gedir.

Türk dünyasının ulu ozanı kimi tariximizdə adı min illər bundan sonra da yaşayacaq, Göyçə mahalının Basarkeçər rayonunda dünyaya göz açan, erməni vandallığının şahidi və qurbanlarından biri də Dədə Ələsgər olub. Söhbət Aşiq Ələsgəri dünyaya bəxş edən Göyçə mahalının da erməni təcavüzkarları tərəfindən saxtalaşdırılması, bu ulu ozan yurdunda bir-birindən amansız qətləmlərin törədilməsindən, türkmenşəli toponimlərin saxtalaşdırılaraq erməniləşdirilməsindən gedir.

4 may 1918-ci ildə də Göyçə mahalında qanlı faciə baş verib. Terrorçu, daşnakların qaniçən komandirlərindən biri, türkün qanımi kimi adı tarixə "Tayqulaq" yazılan Andronik Ozanyanın qoşunu gizli yolla Basarkeçər ərazisinə gətirilib. Onlar gecə qəflətlə müsəlmanların yaşadığı kəndlərə hücum edərək yağınlara tördəyib, dinc əhalini vəhşicəsinə qətlə yetiriblər. Göyçə mahalında ad-sanı və ustad sənətkarlığı ilə məşhur olan Aşiq Nəcəf məhz həmin günlərdə belinə bağlanmış qaynar samovarla yandırılaraq işgəncələrə qətlə yetirilib.

Basarkeçər rayonu 1930-cu il sentyabrın 9-da sovetlər tərəfindən yaradılıb. 1969-cu il iyunun 11-nə kimi Basarkeçər, həmin tarixdən sonra isə Vardenis adlandırılıb. Ərazisi 1151 kvadratkilometrdir.

Krımstan SSR-in rayonlaşdırılması ilə əlaqədar Göyçə mahalının kəndləri əsasən Vardenis və Krasnoselsk rayonlarının tərkibinə daxil edilib. Basarkeçər rayonu Göyçə mahalının əsas hissəsini özündə birləşdirir. Rayon mərkəzindən İrəvan şəhərinə olan məsafə 168 km-dir. Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, Basarkeçər rayonu həmçinin Azərbaycan məşhur el sənətkarı Aşiq Ələsgərin vətənidir ki, Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə bu el respublikamızda 200 illiyi qeyd edilir. Ustad aşiq-şairin məzari və büstü onun doğma kəndi Ağkilsədə idi. Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı, Qarabağ müharibəsi zamanı şəhidlik zirvəsinə fəth etmiş Mehman Səyədov da bu kənddə dünyaya göz açmışdır...

1948-1951-ci illərdə rayon əhalisinin bir qismi Azərbaycan SSR-in ərazisinə köçürülüb. Təkcə Zod kəndindən 100 ailə ozaman ki Xanlar - indiki Göygöl rayonunda məskunlaşdırılıb. Həmin vaxtlar Basarkeçərin 37 kəndindən 30-nun əhalisi azərbaycanlı, 5-i erməni, 2-si isə qarışıq etniklərdən ibarət idi.

Basarkeçər Azərbaycan dövlətçiliyi tarixində siyasi-herbi, ictimai-iqtisadi, maddi-mənəvi və mədəniyyət əzəlliyi ilə ölçülür. Bu bölgə minilliklər boyunca müxtəlif mənşəli yer adları ilə yanaşı, ictimai-siyasi hadisələrin mahiyyəti də daxil olmaqla, sırf xristianlığa qədərki, Alban və müsəlman-türk etnogenezini özündə yaşatmış, qoruyub saxlamış və inkişaf etdirmişdir. Rayonun Nərimanlı kəndinin şimalındakı Balatəpə dağında 1960-cı illərdə ekin şumu aparılan zaman e.ə. II-İ əsrə adlı Alban mədəniyyətini əks etdirən yazılı, xaç nişanlı bazalt lövhələr tapılmışdır. Hətta İrəvan şəhərindən təcili həmin yerə gələn erməni müdaxirəçiləri də yazının onlara ad olmağını bildirmişdilər.

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU, "Azərbaycan"

● Xəbər

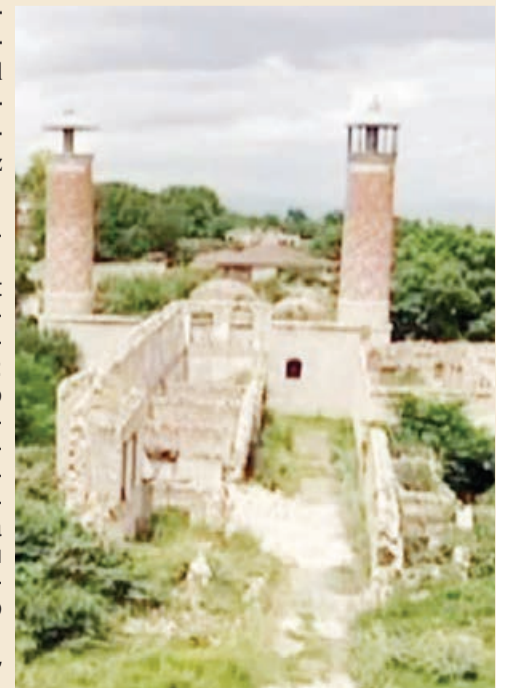
Azad olunan ərazilərdə aşkarlanan mədəniyyət abidələrinin sayı açıqlanıb

Ötən ilin oktyabrında Prezident İlham Əliyevin təsis etdiyi monitorinq qruplarında Mədəniyyət Nazirliyinin əməkdaşları da təmsil olunurlar. Monitorinqlər nəticəsində işğaldan azad edilən ərazilərdə tarixi abidələrimiz, eləcə də mədəniyyət müəssisələrimiz aşkar edilir.

Bunu mədəniyyət naziri Anar Kərimov jurnalistlərə açıqlamasında deyib.

O bildirib ki, təxminən 400-ə yaxın mədəniyyət abidəsi, 160-a yaxın yeni tarixi mədəniyyət abidəsi aşkar olunub. Eyni zamanda, 800-dən çox mədəniyyət müəssisəsinin yerləri müəyyənləşdirilib: "Təəssüflər olsun ki, tarix-mədəniyyət abidələri və müəssisələrinin 90-95 faizinin vəziyyəti acınacaqlıdır, demək olar ki, tamamilə dağıdılıb. Bu da bizim üzərimizə böyük öhdəlik qoyur ki, bunların hamısını yenidən bərpa edək. Monitorinqin nəticələrinin təhlili bitəndən sonra beynəlxalq təşkilatlara müraciət edəcəyik. Məqsədimiz Ermənistanın bu vəhşiliklərə və qəsdən Azərbaycanın mədəni-tarixi abidələrinin dağıtılmasına görə məsuliyyətə cəlb edilməsinə nail olmaqdır".

"Azərbaycan"

Həyatı naxışlarda əbədiləşən rəssam

Mədəniyyət və incəsənət adamlarının həmişə ehtiramla xatırladığı Kamil Əliyev yaradıcı ömrünü xalqımızın xalçaçılıq sənətinin yaşadılmasına və inkişafına sərf etmişdir. Fıtrii istedadla mükəmməl milli naxış elementlərindən uğurla bəhrələ-nərək rəngarəng dekorativ motivlər yaratmış, Azərbaycan xalçaçılığı və təbii sənətin yeni ornamentlərlə zənginləşdirmişdir. Onun qüdrətli söz dühalarına, görkəmli siyasi xadimlərə həsr olunan və bədii-estetik mükəmməlliyi ilə seçilən portret-xalçaları incəsənətimizin qızıl fonduna daxil edilmişdir. Kamil Əliyevin əsərləri dünyanın mötəbər muzey, qalereya və sərgi salonlarında dəfələrlə nümayiş etdirilmişdir. Böyük sənətkar respublikamızda xalçaçı kadrların hazırlanması işinə mühüm töhfələr vermişdir. Azərbaycan xalçaçılığı və dekorativ-təbii sənəti ənənələrinin qorunub saxlanılmasında və yeni inkişaf mərhələsinə yüksəldilməsində Kamil Əliyevin əvəzsiz xidmətləri olmuşdur.

teyi ilə "Azər-xalça" Birliyində eksperimental laboratoriyada köçürücü-rəssam işləməyə başlayıb. Lətif Kərimov, Qəzənfər Xəlilov, Kazım Kazımzadə və başqa görkəmli sənət adamları ilə birlikdə bacarıqlı ornament rəssam kimi çalışıb. Bu illər onun yaradıcılıq coğrafiyasının genişlənməsinə stimül olub. K. Əliyev Bakı Bədii Rəssamlıq Fondunda çalışarkən fil sümüyündən, qızıldan, gümüşdən onlarla orijinal əşyanın, gümüş dolça, çaydan, armudu stəkan dəstlərinin bədii tərtibatçısı, rəssam müəllifi kimi özünü təsdiqləyib. Bununla da bədii sənət üzrə fəxri fərmanın, habelə respublikanın "Təbiiqi incəsənət ustası" adının ilk sahibi olub.

İkinci Dünya müharibəsinin iştirakçısı Kamil Əliyev 1946-cı ildə ordundan qayıtdıqdan sonra da öz sevimli peşəsini davam etdirib. Bir müddət Respublika Bədii Fonduna, sonralar Bakı Zərgerlik Fabrikinə rəhbərlik edib.

Kamil Əliyevin yaradıcılığında 1950-ci illərdən süjeti xalçaların və portret-xalçaların yaradılması aparıcı yer tutur. Sənətkar bir-birinin ardınca yüksək professionalıqla Azərbaycan klassiklərinin, görkəmli dövlət xadimlərinin portretlərini yaradır. O, bu sıradan olan xalçaların bir silsiləsini Azərbaycan ədəbiyyatının korifeyləri olan Nizami, Füzuli və Nəsimiyə həsr edir. Ekspertlər hesab edirlər ki, dünyada portret-xalçaların ən yaxşı nümunələrini Kamil Əliyev yaratmışdır. Bu sahədə ilk işi "Füzuli" xalçası olmuşdur. Kamil Əliyev ornamentdən istifadə edərək şair və mütəfəkkirlərin yaradı-

● Ədəbi simalar

Ədəbiyyata vəfa borcu...

"Hər şey ötüb keçəcək... Bizə belə deyiblər, belə öyrədiblər. Ancaq köçməyən, əbədi qalan da olacaq. Daşlar, qayalar qalacaq. Xəzər qalacaq, Abşeronun xəzrisi, gilavarı qalacaq. Bir də... bir də ümid qalacaq, həyatı çiyinlərimdə gəzdirdən ümid. Mənim doğma şəhərimdə xəzri qoparda onun vıyıtısına, fəryadına qulaq asın. Bu fəryadın mənim səbr etməkdən bəmiz səsini eşidəcəksiniz..."

Yazıçı, tərcüməçi Ələviyyə Babayeva "Bəlkə sabah olmasın" adlı romanında bəhs etdiyi qədim, küləkler şəhəri Bakıda 1921-ci ildə dünyaya göz açdı. O, həyatın sərt üzünü, qəmimi, qüsbəsini uşaq ikən görüb. Ələviyyə xanımın üç yaş olanda atası gəmi ilə İrana yollanıb və elə o gədən olub. Gümən ediblər ki, atası üstündəki çoxlu pulun güdazına gedib, onu dünya malına görə öldürüblər. Gələcəyini yazıçısı atalığı Hənifənin adı ilə ata adlı, soyadı ilə soyadlı olub. Onu böyütdən atalığından doğmalıq görüb Ələviyyə Babayeva.

Kiçik yaşlarından zakalı, hafizəliyidi. Xoşuna gələn şeirləri birca dəfə oxuyanda, da əsildə yadında qalırdı. Zaman keçdikcə sevdiyi əsərlərin müəlliflərinin adlarını da öyrənib. Onlardan biri də şair Mikayıl Müşfiq idi.

On-on bir yaşları oldu. Bir gün ömrü boyu unutmayaçağı bir hadisə baş verdi. O vaxt nəşriyyatda işləyən, ədəbiyyat adamları ilə yaxın olan böyük dayısı Kəblə Əlisgəndər evdə qurduğu məclisə gənc bir şairi dəvət edib. Balaca Ələviyyə çay gətirərək onların söhbətlərini dinləməyə çalışıb. Bu hiss edən qonaq Kəblə Əlisgəndərdən Ələviyyəni soruşub. Onu çağırıblar. Qonaq xəbər alıb: "Ədəbiyyatı sevirsən?". Ələviyyə Babayeva: "Bəli", - deyib. Qonaq ondan hansı yazarı sevdiyini soruşub. Cavab verib ki, Mikayıl Müşfiq. Qonaq təəcübünlənib və soruşub: "Hansı şeirini sevirsən?". Ələviyyə xanım Mikayıl Müşfiqin "Tənha ağac" şeirini əzbər söyləyib. Qonaq xəbər alıb ki, bu şeiri neçə günə əzbərləmişən? O da deyib: "Şeir xoşuma gəldi, bir dəfə oxuyun kimi əzbərlədim". Ələviyyə Babayeva bilmirmiş ki, bayaqdan suallarına cavab verdiyi ələ şeirlərini seve-seve oxuyub yaddaşına köçürdüğü Mikayıl Müşfiqdır.

Müşfiq Kəblə Əlisgəndərə söyləyib ki, bu qız şair olacaq. Sonralar Ələviyyə Babayeva deyərmiş

ki, Müşfiq bir balaca səhv edib, mən şair yox, yazıçı oldum...

Ədəbiyyatı çox sevsə də, orta məktəbi bitirdikdən sonra sənədlərini Tibb İnstitutuna (indiki Azərbaycan Dövlət Tibb Universiteti) verib. İnstitutu qəbul olub. Amma başa düşüb ki, tibb sahəsinə heç vaxt bağlana bilməyəcək. Üçüncü kursda oxuyanda Tibb İnstitutundan çıxıb. Bu dəfə sənədlərini Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki Bakı Dövlət Universiteti) filologiya fakültəsinə verib. Böyük Vətən müharibəsinin ağır illəri idi. Müəllim tapılmadığından, üçüncü kursda oxuyan Ələviyyə Babayeva ən yaxşı tələbə kimi dünya ədəbiyyatı fənnindən müəhazirə oxuyub.

Ədəbi fəaliyyətə 1936-cı ildə "Ədəbiyyat qəzeti"ndə dərc olunan "iki həyat" adlı hekayəsi ilə başlayıb.

"Azərbaycan qadını" jurnalında məsul katib (1951-1973), "Gənclik" nəşriyyatında məsuliyyətli ədəbiyyat şöbəsinin müdiri (1973-1976), sonra isə baş redaktor (1976-1985) olub.

1951-ci ildə Azərbaycan Yazıçılar İttifaqının (indiki Azərbaycan Yazıçılar Birliyi) üzvlüyünə qəbul edilib. Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin qəbul komissiyasının üzvü olub, tərcümə seksiyasına rəhbərlik edib. 1979-cu ildə Əməkdar mədəniyyət işçisi adına layiq görülüb.

Zöhrə FƏRƏCOVA, "Azərbaycan"

«Ağ ölüm»ün qənimini sağlam ailə bağdır

Cəmiyyətdə narkomaniyaya qarşı mübarizə profilaktik olaraq ailədən və məktəbdən başlanmalıdır

“Bilirsiniz bu, nəyə bənzəyir? Sanki qəfildən fırtınaya düşürsən. İlk əvvəl inanmağın gəlir. Lap övladının narkotik, ya da hansısa psixotrop maddə qəbul etdiyini gözlərlə görsən belə beynin bunu qəbul etmək istəmir...”

15 yaşlı oğlumun narkotik aludəsinə çevrildiyini öyrəndikdə öncə instinktiv olaraq onu günahlandıraraq qışqırıb-bağırmağa, hansısa məhdudiyətlər tətbiq etməyə, hədələməyə və bu vasitələrlə onu bu baladan, asılılıqdan qurtarmağa çalışdım. Lakin heç bir irəliləyiş əldə edə bilmədim...

Getdikcə tək oğlum yox, sanki ilə mən də onunla bərabər narkotik bataqlığında çapalayırıdım... Qurtuluş yolunun qalmadığını düşünürdüm...

Amma narkotik asılılığı ilə bağlı müxtəlif maarifləndirici məlumatlara baxdıqca çıxış yolu olduğunu anladım. Düzdür, maddi və mənəvi baxımdan hər cür əziyyət çəkirdik, amma onu asılılıqdan qurtarmaq üçün mübarizədə əl çəkmədim. Oğlumun müalicə etdirdim, xüsusilə psixoloji dəstək və öz iradəsinin gücü sayəsində bu baladan qurtulmaq yolunda irəliləyiş əldə etdik. Hazırda o, reabilitasiya prosesindədir.

Hələ oğlumun uşaqların atası vəfat etdiyi üçün onu tək böyütmüşəm, buna baxmayaraq heç zaman korluq çəkməyə qoymurdum, sevgisizliyi hiss etməsinə imkan verməməyə çalışırdım. Etibar etdiyim üçün çox vaxt hara getdiyini, kimlərlə oturub-durduğunu soruşurdum. Bilirdim, bəlkə də ələ bu güvənmədən sui-istifadə etmişdi... Bir də onda ayıldım ki, artıq o, evə gəc-gəc gəlməyə başlayır, özünə qapanır, tez-tez pul istəyir. Onda fiziki cəhətdən də ciddi dəyişikliklər yaranmışdı. Yuxusuzluqdan əziyyət çəkirdi, arıqlayırdı, çuxura düşmüş gözləri qıpırkı olmuşdu. Araşdırdıqda dostluq etdiyi çevrənin ona uyğun olmadığını öyrəndim.

Həmişə ələ düşündürdüm ki, mənim övladım heç zaman pis eməllərə, narkomaniyaya yönəlməz. Amma həyat sübut etdi ki, bu belə hər kəsin ailəsinə soxulub onu məhv edə bilər. Buna görə də övladlarımızın üzərindən bir an belə diqqətinizi çəkməyin...

Elə mən də bir az gecikməmişəm, bəlkə heç övladım bu gün həyatda olmayacaqdı...

Yeniyyətlərin narkotik bataqlığına yuvarlanmasında əsas risk faktoru

Bu, yeniyyətə övladı narkotik asılılığına düşmüş valideynlərdən sadəcə birinin başına gələnlərdir. Belə valideynlər çoxdur və təəssüf ki, əksəriyyətinin “baxtı” bu valideynlərinə bənzəmir və övladlarını bu dəhşətli belanın əlindən ala bilmirlər. Ya xəbər tuturlar, ya da xəbər tutduqları vaxt artıq gec olur. Yeniyyətə, gənc övladları “ağ ölüm”ə qurban gedir. Bu acı nəticələr də göstərir ki, narkomaniyaya qarşı mübarizə onu sonradan müalicə etməklə mümkün deyil və o da acı gerçəklikdir ki, bu maddənin asılılığına düşənlərin müalicəsi çox vaxt nəticəsiz qalır. Bu baxımdan cəmiyyətdə narkomaniyaya qarşı mübarizə profilaktik olaraq ailədən başlanmalıdır.

Araşdırmalara əsasən, narkotik maddələrdən istifadə edən çox yeniyyətəməlik dövrdə başlayır. Psixoloqlar bunu belə izah edirlər ki, fiziki və zehni səhə də əhəmiyyətli dəyişikliklər yaşandığı, sürətli böyümə dövrü olaraq xarakterizə edilən yeniyyətəməlin ən əhəmiyyətli psixososial xüsusiyyəti şəxsiyyətin mənimlənməsidir. Tədricən müstəqil olmağa başlayan yeniyyətəməlin üçün bu dövrdə dostluq münasibətləri böyük əhəmiyyət kəsb edir və o, dostlar qrupuna daxil olanda onların təsiri altına keçir, onlara bənzəməyə istəyir. Bu dövrdə şəxsiyyət çətinliyi bütün yeniyyətəməlin yaşadığı təbii bir prosesdir. Amma şəxsiyyət çətinliyindən çıxma bilməyən və məni xarakterə yiyələnən yeniyyətəməli narkotik maddə istifadəsi kimi ağır problemlə üzləşə bilər.

Araşdırmalar yeniyyətəməlin narkotik maddə istifadəsinə yönəlməsində dost qrupunun, şəxsi, sosial, mədəni amillərin və bir çox risk faktorunun birləşməsinin rol oynadığını ortaya qoyur. Yeniyyətəməlin narkotik bataqlığına yuvarlanmasında ailə və valideynlərin əsas risk faktoru olduğu isə xüsusi vurğulanır. Eyni zamanda

yeniyyətlərin narkotik maddə istifadə etməzdən əvvəl ailələrində yaşanan risk faktorları da müəyyənləşdirilib. Buna əsas səbəb kimi ailədə mübahisə, münafişə, oğurluq, ailə böhranı və ya yüksək stress ehtiva edən neqativ davranışların olması göstərilir. Həmçinin ailədə səlahiyyətlərin daha az bölüşdürülməsi, zəif ünsiyyət və problemlərin ortaq həll edilməməsi, valideynin özünün narkotik maddə istifadəsi, maddədən istifadə etməyən, lakin həddindən artıq tələbkar və ya həddindən artıq qoruyucu valideyn (uşaqların maddə istifadəsinə dayandırmaq üçün hədələyir və bu şəkildə uşağı maddədən istifadə edən dostlarına daha da yaxınlaşdıraraq özlərindən uzaqlaşdırırlar).

Valideynlərin olmaması, son dərəcə passiv ana və atalar, yeniyyətəməli valideynlərinin onların maddə istifadəsinə təsdiqləmələri haqqında yanlış təsəvvürləri, qeyri-klassik valideynlər (ögey valideynlər, nikahsız birgə yaşayış), valideynlərin uşağı yaxınlığının olmaması və əksinə, yeniyyətəməlin valideynlərə yaxınlığının olmaması halları da səbəblər sırasında yer alır. Həmçinin yeniyyətəməlin xüsusilə ataları tərəfindən sevgi və dəstək mənasında əskiklik duymaları, ciddi nəzarət və ya valideynlər tərəfindən qoyulan intizam haqqında ailədə fikir ayrılığı, effektiv olmayan mübarizə mexanizmlərindən istifadə və sair və ilaxır...

Qeyd edək ki, yeniyyətəməlin narkotik maddə aludəsinə çevrilməsində “günah” olan valideynlərin qanun qarşısında məsuliyyətləri var.

Amma bütün cəzələrdən ən dəhşətli si məhv etməkdir, bələdən, yaxud da bilməyərək övladını bu uçuruma sürükləyən valideynlər bu hissi yaşayırlar, lakin sonrakı peşmanlıq fayda vermir...

Tərbiyə üsulu, ailədaxili münasibətlər yeniyyətəməlin psixososial inkişafını da istiqamətləndirir

“Ailə insan həyatında və inkişafında vacib rol oynayır və burada yaşanan problemlər şəxsiyyət xüsusiyyətlərinə də təsir edir” deyən Türkiyədə fəaliyyət göstərən azərbaycanlı uzman-psixoloq Səbinə Bayramova bildirir ki, ailədəki tərbiyə üsulu, ailədaxili münasibətlər yeniyyətəməlin psixososial inkişafını da istiqamətləndirir. Bu baxımdan ailə münasibətləri düzgün olmayan uşaqlar, yeniyyətəməli, gənclər arasında daha çox narkotik maddə istifadəsinin yayıldığı müşahidə edilir. Araşdırıqda bu yeniyyətəməlin böyük əksəriyyətinin ailələrində də narkotik maddələrdən istifadə edən şəxslərin olduğu ortaya çıxır. Yaxud keçmişdə valideynlər bu maddədən istifadə edəblər və bu, uşağın gözündə normallaşmış bir davranış halına gəlib.

Psixoloq deyir ki, narkotik maddələrdən istifadə edən yeniyyətəməlin valideynlərinin yetəri qədər sevgi, səfəq, diqqət və qayğıni övladına ötürə bilmədiyini görürük. Başsın, övladına qarşı təzyiqli göstərən valideynlərin olduğu ailələrin övladlarının da narkotik maddələrlə meylli olduğu faktordur: “Uşaqlarına qarşı həddindən artıq mühafizəkar, güclü nəzarət sərgiləyən ailələrin övladlarında da narkotik meyllilik müşahidə edilir. Bu asılılıq düşənlər daha çox övladlarına qulaq asmayan, onların öncəliklərinə dəyər verməyən valideynlərin uşaqlarıdır. Yeni ailə daxilində yeniyyətəməlin problemlərini bölüşə biləcəyi insan olmadıqda bu hal baş verir. Övlad problemlərini daha çox içində yaşayır. Həmçinin boşanmış ayır yaşayan, yaxud valideynlərdən birini itirən ailədə uşaqlar arasında da bu cür maddələrin istifadəsinin yayıldığı məlumdur. Burada ata-ananın düzgün nümunə və ya model olmadığını görürük”.

Mütəxəssis qeyd edir ki, narkotik maddə asılılığı üçün risk faktorları çoxdur. Burada şəxsiyyət xüsusiyyətləri və müəyyən anadangəlmə xarakterlər də xüsusi rol oynayır. Məsələn, heyacan axtarışı, sosial adaptasiya problemləri, yeniyyətəməli və gənclərdə istər spirli içki, istərsə də narkotik maddə istifadəsinə başlamağa səbəb olan faktorlardır. Həmçinin valideyn və uşaq arasında olan emosional bağların zəifliyi, yaxud sevgi əskikliyi də bu belaya asılılığa gətirib çıxarır. Məktəbdə müvəffəqiyyətin azalması, həddindən artıq utancaqlıq və ya aqressiv davranışlar da bu sıradadır. Deviant davranış (fərdin cəmiyyətin geniş qəbul edilmiş normalarına zidd olan hər

hansı bir hərəkəti) nümayiş etdirənlərin ehtəsinə düşmək, sosial bacarıqların az olması, məktəbdə, iş yerində, ailədə narkotik maddələrin istifadəsinə “sərait” yaranması və s. kimi risk faktorları da bu əlavə edilə bilər...

Narkomaniya ilə bağlı uşaqlar düzgün maarifləndirilməlidirlər

Araşdırmalar nəticəsində bu asılılığın qarşısını alan qoruyucu faktorlar da müəyyənləşdirilib. Bu məsələ ilə bağlı psixoloq deyir ki, valideynlər və övladları arasında olan yaxşı və sağlam münasibət narkotiklərə qarşı mübarizədə rol oynayan əsas faktordur. Valideynlər uşaqlarının dostlarından və onların davranışlarından, gördüyü işlərdən daim xəbərdar olmalıdırlar. Uşaq öz hisslərini valideyni ilə rahat bölüşə bilməlidir. Ailədaxili qaydaların, münasibətlərin sağlam olması, valideynlərin övladının həyatı ilə maraqlanması, qayğı göstərməsi, uşağın məktəbdə müvəffəqiyyətli və əlavə fəaliyyətlərlə məşğul olması sağlam həyat üçün müsbət amillərdir.

Narkomaniya və narkotik maddə haqqında uşağa düzgün məlumat verilməlidir. Həm məktəbdə, həm də ailədə uşaq və ya yeniyyətəməli düzgün maarifləndirilsə, onlar daha hazırlıqlı olurlar. Uşağın, yeniyyətəməlin haqqında kənar yerlərdən, kortebii yaranmış “küçə qrupları” kimi narkotik maddələrin istifadəsinə zəmin yaradılan ortamlardan öyrənmə marağı göstərməkdənsə, daha öncədən ailə içində və ya məktəbdə məlumatlandırılması daha çox qoruyucu faktor olur.

Mütəxəssisin fikrincə, bu məsələdə ailədən əlavə, məktəb və məktəb psixoloqunun da çox önəmli rolu var. Öncəliklə öyrənmə prosesinin şagirdlər üçün cəlbədiçi hazırlanması, qurulması intizam deviant davranışdan uzaqlaşdırır. Təlimin təşkilində şagirdlərin diqqətini cəlb edə biləcək çox önəmlidir. Şagirdlərin özünü idarə imkanları yaratmaq, onların fəal və məsuliyyətli olmasını dəstəkləmək lazımdır. Məsələn, önəmli tədbirlərin hazırlanmasını şagirdlərin özlərinə həvalə etmək olar. Tədbirlər, şənliklər, gəzintilər, ekskursiyalar, idman yarışlarının təşkil və sair məsələlər onların düzgün formalaşmasında rol oynaya bilər.

Səbinə Bayramova onu da bildirir ki, özünü ifadə çətinliyi olan şagirdlər üçün qrup terapiyalarının təşkil çox mühümdür. Eyni zamanda musiqi, təsviri incəsənət, fiziki tərbiyə dərslərinin imkanlarından tam istifadə etmək məktəbdə normal öyrənmə mühitinin bəzərlərində narkomaniyanın belaları haqqında onlara mütəxəssislərin köməyi ilə geniş məlumat çatdırıla bilər. “Bütün bunlarla şagirdləri həm bilgiləndirib maarifləndirmək olar, həm də effektiv qoruyucu faktorları ortaya çıxar. Onu da vurğulayım ki, əlaqədar qurumlar tərəfindən valideynlər üçün də mütəmadi maarifləndirici seminarların keçirilməsi və onların bu seminarlara cəlb olunması fayda verər”.

“Mən harada səhvə yol verdim?”

Ümumiyyətlə, fərq etməz, ailədə yeniyyətəməli, ya da yetkin birinin narkotik maddə asılılığı olması həm də o ailənin digər bütün üzvlərini problemə çevirir. Bu, bir gerçəklikdir ki, narkotik aludəçisi olan üzvə sahib olmaq əlavə üçün asılılığın bütün nəticələrinə qatılmaq məcburiyyəti yaradır. Yəni bütün ailə üzvləri maddi, mənəvi, psixoloji anlamda dəhşətli bir belə ilə üz-üzə qalırlar.

Sosial araşdırmalar göstərir ki, övladlarının narkotik maddə istifadə etdiyini öyrənən ailələr ilk öncə böyük şok yaşayırlar. Uşaqlarından böyük gözləntiləri olan valideynlər bir anda xəyal qırıqlığı yaşayır, böyük məyusluq hissi keçirirlər. Övladları ilə bağlı bütün arzuları, ümidləri, planları bir anda puç olub gedir.

“Əvvəlcə “niyə məhz mənim övladım?” deyə qətiyyətlə bunu qəbul etmək istəmir. Sonra bu belə ilə necə mübarizə aparacağını bilmədiklərindən panik vəziyyətinə düşürlər. Çıxış yolu axtarırlar, düşünməyə başlayırlar. Və bu çarəsiz çirpintilər içində mütəqəz keçmişləri də sorgulamağa başlayırlar: “Mən valideyn olaraq harada səhvə yol verdim?...”

Bəli, sonradan bu cür acı gerçəkliklə qarşılaşmaq üçün övladlarımızla münasibətlərimizi sağlam bağlar üzərində qurmalıyıq ki, gələcəkdə başla bağlar həm övladlarımızın, həm də bizim boğazımıza dolanıb boğmasın...”

Yasəmin MUSAJEVA,
“Azərbaycan”

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ! “AZƏRBAYCAN”

qəzeti 2022-ci il üçün
abunə yazılışı kampaniyasına başlayır!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır.

Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatyayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

“Azərpoçt” ASC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
“Qaya” firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
“Kaspi” MMC	(012) 432-39-55, (012) 510-82-24
“Region Press” MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
“Sama-M” MMC	(012) 594-09-59
“Ziya” LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
“Pressinform” MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
“City press” MMC	(055) 819-09-26

ABUNƏ YAZILMAĞA TƏLƏSİN!

“Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti balansında olan gəmilər üçün xilasedici avadanlıqlarının satın alınması məqsədi ilə müsabiqə elan edir

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az səhifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumat əldə edə bilərlər. Müraciət üçün son müddət 13 dekabr 2021-ci il saat 17:00-dəkdir. Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici diləki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir). Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır. Ünvan: Bakı, Neftçilər prospekti 2. Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili: 1263.

Tender komissiyası

Azərbaycanda dekabrın 7-nə gözlənilən hava proqnozu açıqlanıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Xidmətinin AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın dəyişkən buludlu olacağı, ararib tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Gecə və səhər saatlarında zəif duman olacaq. Axsam bəzi yerlərdə havanın çiskinli olacağı ehtimalı var. Mülayim cənb-qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu Abşeron yarımadasında gecə 6-9°, gündüz 11-14° isti, Bakıda gecə 7-9°, gündüz 12-14° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 767 millimetrlə civə sütunundan 770 millimetrlə civə sütununa yüksələcək. Nisbi rütubət 65-75 faiz təşkil edəcək.

Sinoptiklərin tibbi-meteoroloji proqnozuna görə, dekabrın 7-də Abşeron yarımadasında meteoroloji amillərin mülayim tərəddüdü gözlənilir ki, bu da bəzi meteohəssas insanlar üçün əsasən əlverişlidir.

Azərbaycanın rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər saatlarında duman olacaq. Mülayim şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturunu gecə 1-6°, gündüz 11-16° isti, dağlarda gecə 0-5° şaxta, gündüz 6-11° isti olacağı gözlənilir.

Naxçıvan şəhərində, Culfa, Ordubad, Sədərək, Şahbuz və Şərur rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər saatlarında duman olacaq. Şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturunu gecə 3° şaxtadan 2°-dək isti, gündüz 7-12° isti olacaq.

Xankəndi şəhərində, Şuşa, Xocalı, Xocavənd, Ağdam, həmçinin Daşkəsən, Gədəbəy rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər saatlarında duman ola-

caq. Şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturunu gecə 2° şaxtadan 3°-dək isti, gündüz 7-12° isti olacağı proqnozlaşdırılır.

Şərqi Zəngəzur: Cəbrayıl, Kəlbəcər, Qubadlı, Laçın, Zəngilan rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər saatlarında duman olacaq. Şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturunu gecə 2° şaxtadan 3°-dək isti, dağlarda 3-5° şaxta, gündüz 6-11° isti olacağı bildirilir.

Gəncə şəhərində, Qazax, Goranboy, Tərtər, Füzuli rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər saatlarında duman olacaq. Şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturunu gecə 0-5°, gündüz 10-15° isti olacağı ehtimalı vardır.

Balakən, Zaqatala, Qax, Şəki, Oğuz, Qəbələ, İsmayıllı, Ağsu, Şamaxı, Siyəzən, Şabran, Xızı, Quba, Xaçmaz, Qusar rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər saatlarında duman olacaq. Şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturunu gecə 1-6°, gündüz 10-15° isti, dağlarda gecə 0-5° şaxta, gündüz 7-12° isti olacağı bildirilir.

Mingəçevir və Şirvan şəhərində, Yevlax, Göyçay, Ağdaş, Kürdəmir, İmişli, Ağcabədi, Beyləqan, Sabirabad, Biləsuvar, Saatlı, Hacıqabul, Salyan, Neftçala rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Səhər bəzi yerlərdə duman, çiskin olacaq. Şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturunu gecə 1-6°, gündüz 11-16° isti olacağı gözlənilir.

Masallı, Yardımlı, Lərik, Lənkəran, Astara rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi yerlərdə duman olacaq. Şimal-şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 3-8°, gündüz 11-15° isti, dağlarda gecə 2-5°, gündüz 5-10° isti olacaq.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

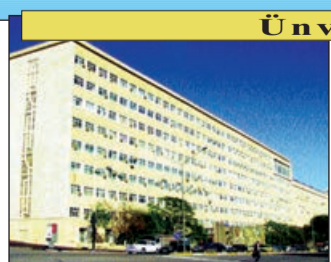
Baba Rzayev və “Azərənəri” ASC-nin kollektivi Vüqar Şahmurovada əzizi ŞİRVAN ABBASOVUN vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin rəhbərliyi və kollektivi Aparatın şöbə müdiri Nuru Süleymanova anası TAMARA SÜLEYMANOVANIN vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin rəhbərliyi və kollektivi agentliyin “12 №-li Xüsusi Təyinatlı Yol İstismarı” MMC-nin direktoru Elşən Mürsəlova dayısı TELMAN MÜƏLLİMİN vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar
SADIQOV

Ünvan

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə, 11 mərtəbə
e-mail:
secretary@azerbaijan-news.az
az.reklam@mail.ru
azerbaijan-news@mail.ru
www.azerbaijan-news.az

Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71,
Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30,
539-72-39,
Müstəqil katib - 539-43-23,
Müstəqil katib müavini - 539-44-91,
Parlament və siyasi şöbə - 539-84-41, 539-21-00,
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,

Beynəlxalq həyat, idman
və informasiya şöbəsi - 432-37-68,
Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82
İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Fotoillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73,
Küçə mərkəzi - 538-20-87,
Mühasibatlıq - 539-59-33

Qeydiyyat nömrəsi 1

“Azərbaycan” qəzetinin
kompüter mərkəzində
yığılıb sahifələnməmiş,
“Azərbaycan” nəşriyyatında
çap edilmişdir

Rosmi sənəd və çıxışlarda
söylənilənlərlə bərabər,
dərəcə üçün göndərilən digər
yazılarda fikirlər də
Azərbaycan dövlətinin
mənafeyinə uyğun gəlmalıdır

Əyləmələrə cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik
qəzet

Tiraj 5585
Sifariş 2557
Qiyməti 40 qəpik